DARBININKAS

LIV NO. 43 — SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. — PENKTADIENIS - FRIDAY, BIRŽELIS - JUNE 20, 1969 — 949 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 — 10 CENTŲ

JAV - Anglam traukiantis, Maskva užimtų jų vietą

Maskva. — Iš Brežnevo užsiminimo kompartijų suvažiavime ir vieno straipsnio-komentaro spaudoje Vakarų stebėtojai Maskvoję linkę manyti, kad komun. Rusijos vadovybė planuoja eilę žygių labiau įsitvirtinti Azijoje. Tai galėtų būti kolektyvinė apsaugos sistema su Azijos kraštais, kurie susiduria su kom. Kinijos sienomis. Dar niekas negali pasakyti, kokią vietą toj sistemoj Maskva sau numato, bet niekas jau nebeabejoja, kad kas nors ta kryptim planuojama.

Pirmą kartą apie tai užsiminė Brežnevas kompartijų suvažiavime šitokiu sakiniu: "Mes manome, kad įvykiai rodo, jog reikia galvoti apie kolektyvinės apsaugos sistemos sudarymą Azijoje". Tai buvo pasakyta ryšium su kom. Kinijos smerkimu, prikišant jai imperialistines tendencijas.

Gegužės 28 Izvestijose tilpęs jų politinio komentatoriaus Matvejevo straipsnis tuo reikalu jau aiškiau kalba. Priskyręs Mao klikai tendenciją kėsintis į visos eilės Azijos valstybių nepriklausomybę, Matvejevas sako: "Pasitraukus britams iš pietryčių Azijos ir Amerikai iš Vietnamo, atsiras ten tuštuma, kuri turėtų pasitarnauti progai organizuoti kolektyvinės apsaugos sistemą apsisaugoti nuo visų imperialistinės ekspansijos jėgų".

Ten pat užtikrinama, kad kom. Rusija ir kitos socialistinės šalys noriai suteiks savo pagalbą tokiai sistemai suorganizuoti. Taigi Matvejevas dar nepasako, koks bus Rusijos santykis su ta sistema. Nutylėjimas yra sąmoningas, nes nenorima pačioj pradžioj visų kortų atidengti. Bet neabejotina, kad Maskva bandys būti tokios sąjungos nariu, ypač jei JAV praras P. Vietnamą ir praras Azijoje visų savo draugų ir sąjungininkų pasitikėjimą.

Laiką apie tą sumanymą kalbėti Maskva parinko labai gerą, nes per paskutinius kelis mėnesius suplakta daug putų, kad Mao Kinija planuoja karą prieš Rusiją ir rengia nemalonių dalykų kitiems savo kaimynams. Kitas jau klausimas, kaip į tas pastangas pažiūrės pačios numatytosios sistemos aukos. Matvejevas pirmam šūviui yra numatęs Indiją, Pakistaną, Afganistaną, Burmą, Kambodiją ir Singapūrą. Kiti geri kandidatai gali būti Mongolija (ji turi su kom. Rusija dvišalę karinę sutartį), Vietnamas, jei šį pasiseks pagrobti pagal ką tik atidengtą planą, Nepalas. Taikoma jau ir į Filipinus bei Chiang Kai-sheko Kiniją, nes ir ten bandoma draugauti Mao baubą panaudojant.

Iš Azijos kraštų esą sukviesti Maskvon Rusijos diplomatai. Tai esąs ženklas, kad kompartijų suvažiavimui pasibaigus bus pasitarimai Azijos klausimu. Žinoma, jie gali būti sukviesti tartis ir Vietnamo klausimu, nes juk tikrai niekas nesitikėjo, kad būtų sudaryta P. Vietname antroji vyriausybė ir kad ją pripažintų Maskva. Šitas politinis blynas tikriausiai yra iškeptas ne Vietnamo džiunglėse, bet Maskvos Kremliuje.

— **P. Vietnamo kom. vyriausybę** pripažino dar Lenkija, Sirija, Š. Korėja, Kuba ir du didieji komunistų milžinai — Rusija ir Kinija. Manoma, kad jie gali surinkti apie 22 pripažinimus Rusijos bloke ir arabuose.

— **Buv. Irako prez. Arifas,** 1966 m. žuvęs helikopterio katastrofoje, buvęs JV ir Izraelio šnipas. Taip dabar skelbia naujieji valdovai, apsisprendę remti tą arabų pusę, kuri nori sunaikinti Izraelį.

— **Prez. Nixonas spaudžiamas** užmegzti diplomatinius santykius su Mongolija, bet nesąs linkęs tuo tarpu tam sumanymui pritarti. Projekto autoriai mano, kad dabar ten būtina Amerikai turėti stebėjimo punktą, kada lakstо žaibai tarp Maskvos ir Pekino.

Naujajį vyskupą Antaną Deksnį po konsekracijos sveikina jo parapijos E. St. Louis, Ill., bodely. Iš k. į d.: prel. J. Balkūnas, kun. dr. P. Celiešius, prel. dr. V. Balčiūnas ir dail. V. K. Jonynas. Nuotr. kun. Pr. Geisčiūno

Socialistai ramiai tariasi Anglijoje

Daug kas pasikeitė ir jų taktikoj

Eastbourne (Anglija). —Čia susirinko pasikalbėjimams Socialistų Internacionalas, priešingybė tam, kuris ką tik baigė savo suvažiavimą Maskvoje. Susirinkimas tęsis 4 dienas, dalyvauja 33 valstybių socialdemokratų partijų atstovai. Tam internacionalui priklauso ir tokios partijos, kaip britų darbiečiai ir joms panašios, kurioms svetimas marksizmas. Tas internacionalas neturi vieno diriguojančio centro, nedaro visiems privalomų nutarimų, tik padiskutuoja aktualesnes dienos problemas ir viešai pasako savo nuomones.

Socialdemokratų ar tiesiai socialistais besivadinančios partijos šiandien daug kur valdo valstybes kartu su kitomis dešiniosiomis partijomis, bet buvo laikai, kada jos tik stovėjo prie barikadų ir kovėsi už darbininkų darbo ir gyvenimo sąlygų pagerinimą. Šiandien socialine gerove rūpinasi valstybių vyriausybės, todėl pasikeitė ir Socialistų Internacionalo veiklos plotai, priemonės, net išvirto iš ideologijų kai kurie anais laikais šventais ir nepakeičiamais laikyti pagrindiniai stulpai. Jei prieš 30 metų į tuos suvažiavimus vykdavo tik darbininkiškų organizacijų pareigūnai, tai šiandien juose matome vyriausybių galvas ir įvairių specialybių vyriausybių narius.

Aktyviausia šiame Suvažiavime ir už jo sienų buvo Izraelio premjerė Golda Meir, kuri ieškojo pas visus paramos savo valstybės taikai su arabais — kad visi padėtų jai įtikinti arabus, jog jų pačių gerovė reikalauja pradėti derybas su Izraeliu ir susitarti. Jos darbas nenuėjo veltui, nes britų premjeras pirmą kartą viešai suvažiavime pareiškė, kad britai nerems pastangų, siekiančių taiką Vid. Rytuose padiktuoti.

Pikčiausi Geldos Meir žodžiai buvo taikyti Maskvai: "Kiekvienas ikšiol kritęs mūsų sūnus žuvo nuo sovietų ginklų, kiekvienas žuvęs ar sužeistas mūsų žemės ūkio bendruomenių narys buvo rusų kulkų ar sviedinių auka". Kaip gi Rusija galėtų būti tarpe tų, kurie ieško taikos formulės Vid. Rytuose?

Britų premjeras Wilsonas suvažiavimo rėmuose ištiesė ranką naujam Prancūzijos prezidentui, kviesdamas jį jungtis prie tų, kurie nori apsijungusios Europos. Jį parėmė V. Vokietijos ir Italijos užsienio reikalų ministeriai Brandtas ir Nenni, abudu socialdemokratai ir suvažiavimo dalyviai.

Dalyvauja suvažiavime ir Egipto Nasserio socialistai, bet jie yra diktatūrinė partija, todėl sėdi tik stebėtojų suole. Greičiausiai ir jie čia atvyko pagalbos prieš Izraelį ieškoti.

Komunistai Maskvoj vienybės neatstatė

Rumunas apnuogino rusų imperializmą

Maskva. — Birželio 17 baigėsi pasaulio komunistų suvažiavimas, palikęs rašytą pareiškimą ir pageidavimą kada nors vėl sušaukti suvažiavimą, tik jau ne vienų komunistų, bet ir antiimperialistų, kurie sutiktų prie komunistų prisiglausti. Tam suvažiavimui planuoti sudaryta 13 asmenų komisija.

Sovietų kompartijos vadas Brežnevas, nesėkmingai prakalbęs Kominterno laikų tonu galėjusioj nebūti kompartijų konferencijoj.

Suvažiavimo laikas nenumatytas, nes šio suvažiavimo nuotaikos tam reikalui nebuvo palankios, kadangi ir šiame suvažiavime buvo gana daug stiprių balsų, kad tokie suvažiavimai net komunistams nebereikalingi. Bet komisijos sudarymas kitam suvažiavimui planuoti psichologiškai tuo tarpu yra gabus Maskvos strategų mostas, nes kiek sušvelnina įspūdį, kad pasibaigęs suvažiavimas jau gali būti laidotuvinis.

Suvažiavimo pareiškimas dar nepaskelbtas, bet žinoma, kad jis liko toks, kurio negalėjo užbaigti redaguoti suvažiavimo rengimo komisija ir paliko tą darbą baigti pačiam suvažiavimui. Suvažiavimas darbo nepadarė, nes niekas nekreipė dėmesio į šimtus pataisų, kurios buvo įteiktos prieš suvažiavimą ar jo metu. Tekstas pakištas priimti toks, koks buvo patogesnis Maskvai.

Suvažiavimo uždarymo išvakarėse Rumunijos atstovas pakartojo visus savo priekaištus, kurie faktiškai reiškia atsisakymą deklaraciją pasirašyti, bet Vakarų spaudos atstovams pasakyta, kad Rumunija deklaraciją pasirašys, nes turi skaitytis su tokia realybe: Rumunija tebėra Varšuvos pakto narys ir turi su Rusija bendrą sieną.

Nepasirašys visai ar kaip nors kitaip savo opoziciją parodys 11, gal 14 kompartijų. Visai nepasirašys Australijos, Anglijos, Norvegijos, Reunion salos (prancūzų kolonija), Dominikonų, Kubos, Švedijos kompartijos. Italijos kompartija gali pasirašyti tik vieną deklaracijos skyrių, kuriame kalbama apie imperializmą. Jeigu bus reikalaujama pasirašyti viską arba nieko, tai Italijos kompartija nieko nepasirašys. Greičiausiai deklaracijos dar nepasirašys Šveicarijos, San Marino, Ispanijos, Sudano ir Maroko delegacijos. Neaiški Prancūzijos delegacijos laikysena, nes jos vadovas ir partijos gen. sekretorius Rochet jau senokai išsijungė iš suvažiavimo darbų neva dėl ligos.

Suvažiavimą baigiant, į būrį vakariečių žurnalistų buvo pakliuvęs Čekoslovakų Husakas, iš kurio bandyta išpešti pareiškimą šiais klausimais: ar jis pritaria Čekoslovakijos okupacijai ir ar jo suvažiavime kritikuotų "dešiniųjų oportunistų" grupei priskirtinas ir Dubčekas, kaip tai jau padarė Maskvos Pravda. Husakas atsisakė savo nuomonę atidengti.

Nežiūrint kas ir kiek deklaraciją pasirašys ar nepasirašys, mes kartojame tą patį, ką sakėme suvažiavimui prasidedant: "Laikyti šį suvažiavimą svarbiu nėra jokio pagrindo. Dabartinis suvažiavimas nė iš tolo negali prilygti Kominterno laikų suvažiavimų svarbai, Maskva nebėra nė komunistų tėvynė nė komunistinio sąjūdžio sostinė... Šiandien jau perdaug viskas pasikeitę, kad jis Maskvai begalėtų būti naudingas. Priešingai, jis yra tik nebereikalinga našta abiem pusėm".

New Yorke pralaimėjo liberalus vaidinę

New Yorkas. New Yorke kandidatų nominavimas mero ir kitų savivaldybinių organų vietoms užimti vyko birželio 17. Balsavusių skaičius siekė apie 33 proc. — tiek pat, kaip visada tos rūšies rinkimuose būna.

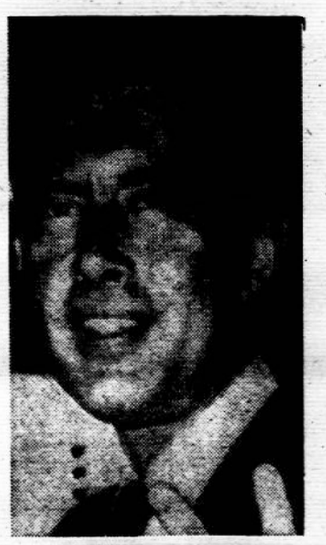

John J. Marchi

Mario A. Procaccino

Miesto mero vietai respublikonai turėjo du kandidatus: dabartinį merą Lindsay ir valstijos seimelio senatorių J. Marchi. Laimėjo John Marchi, bet nepralaimėjo John Lindsay, kuris rudenį žada vėl prašyti balsų kaip New Yorko liberalų partijos kandidatas.

Demokratai išėjo susiskaldę ir rodė daugybę veidų. Mero vietai buvo penki kandidatai, kurių tarpe ir buvęs meras R. Wagner, miesto gyvenimu nebesidomėjęs nuo 1965. Jis išėjo kaip liberalų pateptasis prieš konservatoriumi apšauktą Mario Procaccino, dabartinį miesto finansų tvarkytoją. Laimėjo Procaccino.

Kaip ir reikėjo laukti, pralaimėję ėmė šaukti, kad griūva bent jau New Yorko pasaulis, nes pralaimėjo liberalizmas, o laimėjo reakcija, todėl ateina nelaimė New Yorkui. Iš tikrųjų gi yra kitaip — nieku čia dėtas nė liberalizmas nė konservatizmas (didžiausioji rinkikų dauguma net nežino ką tie žodžiai reiškia), bet pralaimėjimas yra surištas su pačiais pralaimėjusiais kandidatais. Lindsay pralaimėjo todėl, kad per ketverius savo valdymo metus įrodė, jog toji pareiga jam neįkandama, gi Wagneris nebuvo suprastas todėl, kad kalbėjo bent jau 10 metų atsilikusia kalba.

— **Čekų liberalas dr. Kriegel** viešai per spaudą išbartas už platinimą kalbos, kurią pasakė kompartijos centro komiteto posėdy prieš pat jo pašalinimą iš komiteto. Tą kalbą multiplikuoja ir platina visam krašte darbininkai ir studentai. Jis ten kritikuoja ir smerkia Maskvos ir jos pataikūnų politiką.

— **De Gaulle grįžta namo,** išsėdėjęs Airijoje visą laiką nuo pasitraukimo iki įpėdinio išrinkimo. Laimėjusį prezidentūrą savo buvusį premjerą Pompidou jis pasveikino, bet nė vienu žodžiu nepadėjo jam į prezidento kėdę atsisėsti. Nežinia, kur de Gaulle gyvens, bet vyriausybė jam paruošė butą Paryžiuje.

— **Sudaryta 2,000 komisijų** Čekoslovakijos kompartijai nuo Maskvos priešų išvalyti. Įdomu, kas beliks po tokios darbymetės? Bet gal čekai ir čia pasirodys esą patriotai ir suras būdą savo krašto reikalams nepakenkti.

—**Apollo 11 paleidimas** skristi Mėnulio link numatytas liepos 16. Šį kartą jau bus bandoma išlaipinti ant Mėnulio du astronautus su vežimėliu (Snoopy), su kuriuo buvo prisiartinta prie Mėnulio paviršiaus visai arti Apollo 10 skrendant.

— **Grįžta ambasadoriai.** Maždaug prieš pusantrų metų visi kom. Kinijos ambasadoriai buvo atšaukti iš užsienių namo, kad susipažintų su nauja gyvenimo ideologija ryšium su "kultūrine revoliucija". Per neseniai vykusį kompartijos suvažiavimą buvo atstatytas per tą sąmyšį sugriautas valstybinis ir partijos aparatas. Dabar jau, atrodo, pradėjo veikti užsienio reikalų ministerija, nes vienas po kito pradeda rodytis užsieniuose ir ambasadoriai. Pirmasis pasirodė Albanijoj, paskui Prancūzijoj, trečias jau atvyko į Pakistaną.

— **Mirė John L. Lewis,** sulaukęs 89 metų. Angliakasių unijai vadovavo 40 m., turėjo labai didelės įtakos į Amerikos ūkinio gyvenimo atmainas ir unijų susiformavimą ir į darbininkų-darbdavių santykių tvarkymą naujaisiais laikais išleistais įstatymais.

Powell išmetimas laužė konstituciją

Washingtonas. — Vyr. Teismas nusprendė, kad Atst. Rūmai sulaužė konstituciją, kai 1967 kovo 1 nutarė neleisti New Yorko Harleme išrinktam atstovui Adam Clayton Powell pradėti eiti pareigų.

Konstitucija nustato tik sąlygas amžiui, pilietybei ir gyvenamajai vietai, bet toms sąlygoms išrinktasis atstovas atitiko. Jam nebuvo leista pareigų pradėti eiti todėl, kad valstybinius pinigus buvo panaudojęs savo reikalams, nevykdė New Yorko teismų nutarimų ir nebuvo tvarkingas komisijų darbuose.

Jis taipgi buvo nubaustas 25,000 dol. pabauda, kurios ikšiol nesumokėjo, prarado įsisenėjimo teisę komisijoms pirmininkauti. Dabar jis yra kongrese, nes pernai buvo vėl išrinktas ir jau priimtas, nors bausmės dar neatlikęs. Klausimas dėl algos už išmestą laiką ir dėl ginčų su teismais perduotas spręsti žemesniam teismui.

Grupė kongresmanų šaukia plačia burna, kad byłos tuo sprendimu negalima baigti, nes Powell dar negrąžino išeikvotų pinigų. Galop kai kam dar atsiranda ir abejonė, ar Vyr. Teismo sprendimas nėra jo galios ribų peržengimas.

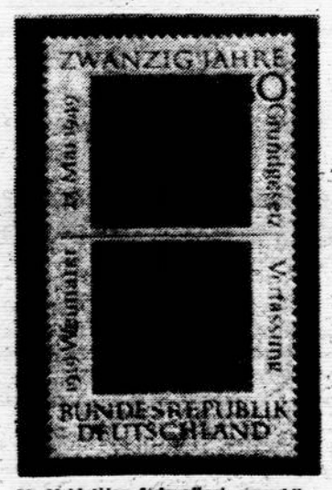

V. Vokietijos federalinei respublikai sukako 20 metų. Tam įvykiui paminėti išleistas šis 30 pfenigių pašto ženklas. Viršuje yra dabartinės respublikos ženklas — erelis, apačioje — Weimaro respublikos.

Arabų teroristams Libanas nenusileido

Beirutas. — Libanas tebegyvena su laikina vyriausybe, tačiau Libano politinis susikirtimas su Palestinos arabų teroristine organizacija Al Fatah pasibaigė Libano pergale.

Vyriausybė pasitraukė, kai teroristai, daugumoje iš Syrijos atvykę, išvedė iš stovyklų į gatves pabėgėlius paremti demonstracijomis reikalavimą, kad Al Fatah teroristinės grupės galėtų veikti prieš Izraelį iš Libano teritorijos arba vykti į Syriją be Libano organų kontrolės. Taipgi reikalauta, kad Libanas nekontroliuotų pabėgėlių stovyklų, kuriose esančius žmones maitina, dengia ir jų vaikus moko Libano vyriausybė su Jungt. Tautų tam tikslui įkurtos organizacijos pagalba. Al Fatah visokią kontrolę iš pabėgėlių stovyklų nori pašalinti todėl, kad stovyklose galėtų paslėpti savo žmones ir ten jiems gauti veltui maistą ir pastogę.

Libano prez. Helou ir kariuomenės vadovybė pirmąjį reikalavimą visai atmetė, dėl antrojo žadėjo dar pagalvoti. Bet Al Fatah organizacijos vadovybė per Kairo radiją naktinėse transliacijose pranešė, kad derybos nepasisekė ir visai nutrauktos. Al Fatah negalėjusi sutikti, kad "palestiniečių revoliuciją" kas nors globotų ar varžytų. Ir dar pagrasino, kad Libano žmonės vyriausybės sprendimą "panaikins".

Tas grasinimas tuo tarpu yra tuščias, nes Al Fatah reikalavimai todėl nepraėjo, kad didžioji Libano gyventojų dauguma nesutiko jų paremti, bet buvo palanki vyriausybės linijai. Ir Egiptas, kuris remia tas teroristines grupes už Egipto sienų, bet neleidžia joms veikti iš savo teritorijos, šiame ginče parėmė Libaną, o ne "revoliuciją".

— **Gromyko išvyko iš Egipto** neįpiršęs Nasseriui Washingtono plano kai kurių principų Izraelio-Arabų ginčams sutvarkyti. Išvykdamas pasakė, kad Rusija nerems to, ko nepriims arabai. Izraelio Golda Meir skelbia, kad Izraelis nepriims Washingtono-Maskvos planų, kaip jam nepriimtinos ir keturių pastangos taikos planą paruošti. Visi jie galėtų pasitarnauti taikai, jei remtų Izraelio pasiūlymą, kad taiką turi sutarti tik ginčo šalys.

— **J. Tautų taikos saugotojai** paliekami Kipre dar šešiem mėnesiam (iki 1969 gruodžio 15). Graikų-turkų pasitarimai dėl taikaus sugyvenimo atstatymo vilčių nepateisino. Civilinis karas tarp tų skirtingų tautinių grupių prasidėjo 1963 m., kai salos-valstybės prezidentas ortodoksų arkivyskupas Makarios suspendavo konstitucijoje turkams numatytas politines garantijas. Pasitarimai vyksta tarp Turkijos ir Graikijos vyriausybių, bet ir jos bejėgės prieš salos graikų vadų užsispyrimą.

Lenkai ėmė telkti ginkluotas jėgas Vilniuje

Vilniuje prieš 50 metų lenkų akimis (4)

Viktor Sukiennicki aprašė, kaip Maskva atsiuntė emisarus į Vilnių, paskyrė komunistam vadovauti Kapsuką ir Aleksą Angarietį; kaip Vilniuje komunistai suorganizavo Darbininkų delegatų tarybą ir į savo rankas paėmė tos tarybos prezidiumą. Tačiau kai buvo gruodžio 16 paskelbta Kapsuko Mickevičiaus "valdžia", Darbininkų taryba jos nepripažino, o tos tarybos prezidiume įsigalėję komunistai kreipėsi į raudonąją armiją ginkluotos paramos. Toliau kalbama apie lenkų pastangas suorganizuoti savas karines jėgas.

(Kreipėsi į vokiečius):

Šalia negausios POW (Polska Organizacje Wojskowa — Lietuvoje vadinamos peoviakais. Red.) veikė dar "Buvusių karių" organizacija, kurios narių dauguma buvo iš Dowboro-Musnickio korpuso, 1918 metų pavasarį vokiečių išformuoto. Jie ėmė burtis 1918 vasario mėnesį ir pradžioje teturėjo 38 karininkus bei kareivius, tačiau spalio mėn. išaugo iki 130 karininkų ir apie 5,000 registruotų kareivių, kurie spalio 20 rikiuotai žygiavo gatvės demonstracijoje. Tačiau jie neturėjo ginklų nei šaudmenų, kad galėtų nusikratyti pasilikusiais paskutiniais vokiečiais. Paskelbus vokiečių apsisprendimą pasitraukti iš Vilniaus, gruodžio 18 organizacijos atstovas kpt. Bobiatynski kreipėsi į vokiečių vadovybę, siūlydamas "sudaryti lenkų korpusą" Vilniui nuo bolševikų apginti. Jis gavo atsakymą, kad bet kokios kalbos tuo reikalu "turi eiti su lietuviška valdžia". Tos valdžios lenkai nepripažino, dėl to klausimas atsidūrė radikalioj krizėj.

(Kreipėsi į Varšuvą):

"Buvusių karių" organizacijos atstovai, kurie Vilniuje, Minske ir kitur pradėjo reikštis "Samoobrana" (Savisaugos) vardu, pagalbos ieškojo Varšuvoje. Ten buvo gausu išeivių iš pakraščių ("kresų"), ir jie atgaivino Komitetą kresam ginti, ėmėsi iniciatyvos kurti "lietuvių-gudų" savanorių skyrius kresų apsaugai nuo bolševikų. Toji akcija naudojosi tam tikru laipsniu valdžios parama ir ypačiai krašto vado ir karo vado; pastarasis 1918 gruodžio pirmom dienom priėmė Varšuvoje Vilniaus bei Minsko "Samoobranos" atstovus ir pažadėjo jiem visokeriopą galimą paramą.

(Varšuvos iniciatyva):

Praktikoje nebuvo tai lengva įvykdyti tiek technikiniu-materialiniu, tiek formaliniu -teisiniu atžvilgiu. To meto Moraczewskio valdžia Varšuvoje pirmame atsišaukime kreipėsi į lenkus, "gyvenančius buvusios Lietuvos didžiosios kunigaikštystės žemėse", kad "broliškoj santaikoj su lietuvių ir gudų gyventojais siektų atstatyti Lietuvos valstybę senose jos istorinėse ribose, arba nusistatytų už formalų Lenkijos valstybės ir Didžiosios kunigaikštystės perskyrimą".

Teoriškai tokia pozicija įpareigojo tolimesnėm išvadom, tačiau praktiškai ne visuomet ir ne visi įsivaizdavo, kokios išvados ir koki sunkumai gali kilti iš tokios pozicijos. Taip pvz. 1918 lapkričio 28 d. Varšuvos valdžios dekretas apie seimo rinkimus įpareigojo, kad dalyvautų ir "Lietuvos bei Gudijos lenkų" atstovai "vietinių ir visų lenkų pasitarime". Toliau — Moraczewskio valdžia 1918 gruodžio 6 sudarė "laikinai prie užsienių ministerijos "departamentą lietuvių-gudų reikalam, vadovaujamą profesoriaus Liudviko Kolankowskio. Tačiau gruodžio 21 užsienių reikalų ministeris Leonas Wasilewski, susitaręs su Kolankowskiu ir jo pasiūlytas, paskyrė "Laikinę valdžios komisiją Lietuvos sričiai su būstine Vilniuje". Ji buvo tokios sudėties: Witold Abramowicz, Stefan Mickiewicz, Konrad Niedzialkowski, Jan Pilsudski, Kazimierz Swiątecki, Stanislaw Kognowicki ir Aleksandr Zwerzynski; buvo paskirti taip pat komisarai apygardom — Kauno, Šiaulių, Telšių, Ukmergės ir kt.

(Varšuvos karinis emisaras Vilniuje):

Eidamas ta pačia kryptimi, kariuomenės vadas 1918 gruodžio 8 oficialiai "priėmė į lenkų kariuomenę" generolą majorą Wladislaw Wejtko iš buv. rusų armijos ir davė jam titulą "Vado visiem Lietuvos ir Gudijos kraštų Savisaugos daliniam, o taip pat visiem kitiem kariniam bei miliciniam lenkų daliniam Lietuvos bei Gudijos teritorijoje". Tokiam paskyrimui pasiruošęs, gen. Wejtko gruodžio vidury atvyko į Vilnių ir be pasipriešinimo ėmėsi Varšuvos jam skirtų pareigų.

(Vilniaus Lenkų politinis komitetas):

Politiškai Vilniaus lenkam atstovavo Lenkų komitetas — sudarytas po to, kai 1916 metų vidury vokiečiai paleido Vilniaus ir Kauno gyventojų komitetą, sudarytą 1915 rugsėjo 15 ir pritartą dar paskutinio Rusijos generalgubernatoriaus Veriovkino. Lenkų komitetas formaliai buvo tarppartinis ir jungė tiek liaudininkus ("narodovcus"), tiek konservatyviuosius ir demokratus; tuo tarpu socialistai buvo jam opozicijoje. Faktiškai komiteto darbo kryptis vingiavo tarp vadinamų "krajowcų", kurie stovėjo už formalų Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės atskyrimą nuo Lenkijos, ir tarp "narodovcų", kurie tam atsiskyrimui buvo priešingi. "Narodovcai" komitete turėjo lemiamą daugumą, turėjo taip pat vienintelį vokiečių okupacijos metu lenkų laikraštį "Dziennik Wilenski", redaguojamą Jan Obst, fanatiškai nusistačiusio už Romano Dmowskio politiką. (R. Dmowski buvo vadas ND — tautinių demokratų partijos, populiariai vadinamos endekais, reikalavęs Lietuvą įjungti į Lenkiją. Red.) Besąlygiškai reikalaudami Vilnių įjungti į Lenkiją, jie atsidūrė gana keblioje padėtyje, kadangi Varšuvoje valstybės galva tapo Josef Pilsudski, o vyriausybės šefu Andzej Moraczewski, abudu jiem nemieli socialistai.

(Toliau — Vilniaus lenkų kombinacijos Varšuvoje valdant Pilsudskiui).

Motina, paminklas, pastatytas Pirčiupyje. Skulptorius Jakubonis.

SUKAKTIES PROGA IŠKREIPIAMI PIRČIUPIO ĮVYKIAI

Birželio 3 dieną suėjo 25 m. nuo vieno iš žiauriųjų įvykių Lietuvoj, — nuo įvykio, kuris buvo lyg baigiamoji scena pirmojoj 1940 metų birželyje prasidėjusios Lietuvos tragedijos daly. Tai buvo Pirčiupio kaimo sudeginimas: ne tik trobesių, bet ir 119 tuo metu ten rastų gyvų žmonių . . .

Pirčiupio įvykio neatskiriama priklausomybė į "baisiųjų Lietuvos birželių" eilę yra akivaizdi. Ji tačiau nėra atitinkamai įsisąmoninta svetur dabar tuos birželius mininčiųjų.

Visų pirma todėl, kad Pirčiupį ir jo gyventojus vokiečių esesininkų baudžiamoji komanda sudegino 1944 m. birželio 3 d., karo veiksmų frontui visiškai artėjant į Lietuvą. Žinia apie tą įvykį tuo metu per kelias savaites nedaug tepasklido ir tai tik gando pavidalu. Iš Lietuvos pasitraukusieji daugumas apie Pirčiupį pirmą kartą išgirdo tik po keleto ar net keliolikos metų.

Antra, — apie Pirčiupį informacija yra tapusi monopolizuota bolševikinės propagandos reikalams, ir skaudžioji tragedija tiesiog begėdiškai be paliovos naudojama piešti rėksmingiems plakatams, kurių tik parašai neva reiškia užuojautą tragedijos aukoms, o visa substancija stengiasi nukreipti dėmesį ir atmintį nuo savųjų čekistų piktadarybių. Kiek galima garsiau rėkia apie Pirčiupį, kad menkiau būtų begirdima apie Rainius, Pravieniškes, Panevėžį, Zarasus, Červenę . . . (Ir Kauno IX fortą garsina, turistams rodinėja tik 1943-44 metų ten vykusius žiaurumus aiškindami ir tuo pačiu slėpdami, bandydami išdildyti iš atminties, kad čekistai-enkavedistai pirmieji, jau 1940-41 metais, tame pačiame forte buvo įsteigę "mirties prieangį": ten gi buvo "laukiamasis" visiems pasmerktiesiems žūti. Skirtumas tarp esesininkų ir enkavedistų, žinoma, buvo. Netgi tikra priešingybė: esesininkai staigia ugnim degino, enkavedistai neskubėdami speiguose žmones marino . . . Esesininkai Pirčiupyje sudegino 119. Čekistai per IX fortą ir panašius "laukiamuosius" iš gyvenimo išbraukė per vieną birželį apie tiek pat šimtų žmonių, o ilgainiui net ir tūkstančių.

Visų tų dalykų minėjimų Lietuvoj nerengia. Rusų ir jų čekistų vardo blizgintojai nervingai piktinasi, girdėdami, kad kitur dar minima viskas, kas nelemtaisiais birželiais Lietuvoj dėjosi. Sako, kam prisiminti, ko jau nėra: kas buvo — pražuvo!

— Iš Vietnamo ištraukiami pirmieji JAV daliniai jau numatyti. Vieni bus atvežti Amerikon ir išformuoti, kiti pateksią dar į Pacifiko salas. Tai operacijai pravesti kariškių komisija dirba Filipinuose.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Bet "pražuvo" (nuo propagandistų liežuvio!) tik rusų čekistų kriminalai. Kitų nuodėmių ne tik nepamiršta, bet ir primygtinai vis dar primena ir primena. Tuo tikslu birželio 2 ir Pirčiupyje vėl buvo surengtas stambaus masto minėjimas (25 m. sukakties proga), į kurį sugūžėjo daug vyresnybės iš Vilniaus, kuri su savim atsitempė net ir ten tuo metu pasipainiojusį Kanados komunistų partijos CK sekretorių.

Iš Vilniaus atvykęs CK sekretorius A. Barkauskas vienoj savo kalbos vietoj Pirčiupyje sudegintuosius nušvietė jau nebe kaip nekaltas nacių (arba, kaip jie sako, fašistų) aukas, o kaip aktyvius kovotojus bolševikų pusėje. A. Barkauskas paskelbė anuomet Lietuvos gyventojų kažkaip nepastebėtą "faktą": kad bolševikiniai partizanai nukovę "daug tūkstančių" vokiečių kareivių ir karininkų, ir pridėjo, kad pirčiupiečiai tiems partizanams uoliai padėję. Devynis paminėjo įsakmiai, bet tvirtino, kad "jiem padėjo visi šio kaimo žmonės".

Tokiu — tik po 25 metų ištrauktu — dalyko nušvietimu partijos sekretorius pirčiupiečius, tiesa, bolševikų akyse gal kiek ir išaukština: vietoj nieko nedėtų "neutralių avinėlių", taigi visiškai nekaltų aukų, jis paskelbė juos savosios pusės kariniais herojais, dalyvavusiais karo veiksmuose, kuriuose žuvę tūkstančiai vokiečių! Bet tuo pačiu tas partijos pareigūnas gražesne spalva nušvietė ir esesininkus teroristus. Jei būtų tiesa, ką A. Barkauskas dabar Pirčiupy paskelbė, tai išeitų, kad tie esesininkai nebuvo teroristai — nieko nedėtų žmonių žudytojai; ko gera, Barkauskas, besigirdamas bolševikinių banditų efektyvumu, ims įrodinėti, kad esesininkų veiksmas Pirčiupyje buvo tik gynimasis . . .

Ligšiol apie Pirčiupį buvo žinoma, kad jo sudeginimas su gyvais žmonėmis buvo vienas iš barbariškiausių teroro aktų, sąmoningai atliktas prieš nieko nedėtus žmones, aiškiai žinant, kad jie žudomi už kitų padarytą veiksmą. Vokiečiai, vos įžengę Lietuvon, jau paskelbė, kad už kiekvieną užfrontėje nužudytą vokietį žudysią po šimtą aplinkinių gyventojų, visiškai neatsižvelgdami, ar yra jų tarpe tikrasis vokiečio žudikas . .

Ties Pirčiupiu buvo nušauti tik du vokiečiai. Po keliolikos metų Zimanas, **Tiesos** redaktorius, pasigyrė, kad tai jo vadovaujamas partizanų (arba, jų terminologija tariant, banditų) būrys tai padarė. Zimanas žinojo, kuo tokia — karo požiūriu visiškai nereikšminga — medžioklėlė reiškia greta esančio kaimo gyventojam. Tačiau nesudraudė nuo pigaus laimėjimo sąskaitos padidinimo: sumedžiojo porą kažkur važiuojančių vokiečių, rizikuodami apie dviejų šimtų vietinių gyventojų gyvybe! Taigi netiesiogiai ir tas partizanų-banditų būrys su Zimanu priešaky turėtų atgailauti už Pirčiupio likimą.

Pirčiupio aukų paskelbimas aktyviais rusų bandų šalininkais, taigi, savojo krašto išdavikais, yra prasimanytas pirčiupiečių apšmeižimas ir įžeidimas.

Pirčiupis, kaip ir visa Lietuva, tapo rudojo ir raudonojo teroro auka tik dėl to, kad teroristai visų pirma buvo sėbrai, tik paskui susipyko, o Lietuviai tarp dviejų susipešusių teko nuo abiejų nukentėti. (Elta)

Mūsų broliai šaukiasi dvasinės ir medžiaginės pagalbos

Juos gelbstime per **LIETUVIŲ RELIGINĘ ŠALPĄ**. Kasdien iš Vatikano radijo siunčiamos lietuviškos religinės ir tautinės programos. Padarytume daugiau, bet reikia daugiau jūsų visų bendradarbiavimo maldomis ir aukomis.

Lietuvių Religinės Šalpos komitetas veikia su Amerikos vyskupų žinia. Pirmininkas vysk. Vincentas Brizgys.

Šimet sueina 10 metų — 1959-1969

Aukas siųskite ar palikimus rašykite taip:

I give, devise and bequeath to
LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID, Inc.
64-09 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378.

Aukos ir palikimai laisvi nuo mokesčių — Tax deductible.

ATEIKITE PAGALBON: asmens, parapijos, organizacijos, profesionalai, prekybininkai — savo apylinkėje kurkime rėmėjų būrelius.

Supažindinkime kitus su Lietuvos kančiomis: platinkime knygą **The War Against God in Lithuania**. Kaina: popierio viršeliais $1.00, kietais — $2.00.

ispanų kalba: **La lucha contra Dios en Lituania**, kaina $1.00.

LKRŠ VALDYBA

J. B. SHALINS-ŠALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. VIrginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6454.

JOSEPH GARŠZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418; tel. VIrginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421, VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

Tel. (212) 497-8865
Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Auksо, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.
Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas
267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
MIchigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743
BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

NEW YORK — **Lietuvos atsiminimų radio valanda** šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201 - 289-6878.

NEW YORK — **Laisvės žiburys**, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, MASS. — Vedėjas **Step. Minkus**. WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas **P. Viščinis**, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

DETROIT, MICH. — **Lietuviškų melodijų radio valanda** WJLB stotis, banga 1400 šeštadieniais nuo 3-4 p.p. Vedėjas Ralph J. Valatka, 15756 Lesure Detroit, Mich. 48227, telef. 273-2224.

HARTFORD, CONN. — ved. **Alg. Dragūnavičius**. WBMI - FM 95.7 sekmadienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas **V. A. Yucius**, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

PHILADELPHIA, PA. — **Bendruomenės Balsas**, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

LOS ANGELES, CALIF. — **L. Bendruomenės radijo valandėlė** — KTYM banga 1460 sekmadieniais 5-5:30 v. p.p.

ROCHESTER, N.Y. — **Kultūrinė lietuviška valandėlė** sekmadieniais 9-9:30 val. ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221
Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-3523
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 siunčiąs AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
Prenumeratos kaina $8.00 — Subscription per year $8.00
Leidžiamį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardės pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Mirė pavergtas, bet dvasioje nebuvo vergas

Dar šiek tiek apie Petrą Klimą

JONAS JASYS,
NEW LONDON, CONN.

Sausio 16 okupuotoje Lietuvoje, Kaune, mirė diplomatas, istorikas, teisininkas, žurnalistas, daugelio knygų autorius, Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, lietuvių tautos kankinys Petras Klimas. Tai jau 19-tasis Nepriklausomybės akto signataras iškeliavo į amžinybę. Dešimtis jų mirė Lietuvoje, vienas (J. Vailokaitis)— Vokietijoj, du (prel. K. Šaulys ir dr. Jurgis Šaulys) — Šveicarijoj, trys (buv. prez. A. Smetona, prof. M. Biržiška ir prof. Step. Kairys) — Amerikoj, keturi (K. Bizauskas, prof. Pr. Dovydaitis, Don. Malinauskas, kunigas Vl. Mironas) Sibiro tremtyje. Tebėra gyvas tik vienas. Tai buv. prezidentas Aleksandras Stulginskis, iškentėjęs Sibiro kančias, gyvenąs Kaune.

★

Petras Klimas gimė 1891 vasario 23 Kušliškių km., Kalvarijos vlsč., Marijampolės apskr. Be Petro, šeimoje buvo dar trys vaikai: Marija (Kamantauskienė), mirusi Kaune po operacijos, berods, 1930, brolis Sergijus, agronomas, miręs 1941 Raudondvaryje nuo plaučių uždegimo, ir brolis Adolfas, žurnalistas ir visuomenės veikėjas, gyvenąs Clevelande, Ohio. Birželio 16 jis šventė 80 metų amžiaus sukaktį.

Petras Klimas, kuris anot Draugo redaktoriaus Br. Kviklio (Draugas, sausio 25) yra priskirtinas prie pačių didžiųjų tautos vyrų, gyvenime buvo labai paprastas. Būdamas jaunas, jis lankydavo savo tėviškę, pati didžiausia Kušliškių kaimo ūkį, ir ten būdavo visų labai mėgiamas. Net ir vaikai jo laukdavo parvažiuojant ir mielai leisdavo su juo laiką, nes jis mokėdavo juos suinteresuoti ir pradžiuginti visokiais pokštais. Tėviškėje jis neilgai būvodavo, nes darbai laukė jo Vilniuje, o vėliau — Kaune, gi nuo 1923 — užsienyje, daugiausia (nuo 1925) Prancūzijoje, kur jis buvo Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministeris.

Dar būdamas gimnazijoje, Petras Klimas įsitraukė į lietuviškąją slaptą veiklą. Ją tęsė būdamas studentu Maskvos unto teisių fakultete, kurį baigė 1914. Pirmojo pasaulinio karo metu Klimai ir Aleksai (Sergijaus Klimo žmonos Konstancijos giminės) aktyviai dalyvavo veikloje prieš vokiečius, spausdindami ir platindami įvairius raštus ir atsišaukimus. Vokiečių okupacija buvo sunki Lietuvai, o ypatingai netolimo pasienio gyventojam, iš kurių buvo atimami gyvuliai, javai, paukščiai, net sunaikinami šunys. Moterys buvo prievartaujamos. Tokiais atvejais Klimai, viena iš labiausiai išsimokslinusių Kalvarijos valsčiaus šeimų, negalėjo tylėti ir neveikti. Tačiau vokiečiai tą veiklą susekė ir užklupo su krata. Nors ir viską smulkiausiai iškratė, bet maža ką surado. Visi suaugusieji buvo areštuoti ir išvežti į Kalvarijos kalėjimą. Gaususis Kalvarijos kalėjimas jau buvo sugriautas, tat areštuotieji buvo uždaryti kitame — mažame kalėjime. Kameros pasitaikė jiem visai gretimos. Kalėjimo kieme vyrai rado vielos gabalą, su kuriuo šiaip taip išgręžė sienoje skylę, pro kurią susikalbėdavo. Petras, būdamas teisininkas, visus instruktuodavo, kaip laikytis tardymo metu, —svarbiausia, tvirtinti, kad apie pogrindinę veiklą nieko nežino, neatsižvelgiant į tai, kaip baisiai būtų grasomi ar net kankinami. Konstancija Klimienė prisimena vieną juokingą įvykį, kaip vyrai, kažkur susiradę kažkokių miltelių, bandė ant kalėjimo krosnelės kepti blynus.

Petras Klimas dažnai prisimindavo tas kalėjimo dienas, bet be jokio kartėlio. Ypač niekaip negalėdavo pamiršti vieno linksmo atsitikimo. Kai jie buvo jau areštuoti ir įsodinti į vokiečių automobilį, staiga atbėgo dar vienas vokietis kareivis, tempdamas, anot jo, labai svarbų suimtųjų kaltės įrodymą. Tai buvo didelis blizgantis virtuvas (samavoras). "Was ist das?" — paklausė vokietis karininkas, o kareivis jam atraportavo: "Das ist die Schreibmaschine"— t. y. rašomoji mašinėlė. Pilnas išdidumo karininkas šoko, kaip liūtas, ant to kareivio ir išplūdo jį už tokį "žemesniosios rasės" akivaizdoje žioplumo pademonstravimą. Areštuotieji, nors ir labai liūdnoje padėtyje būdami, negalėjo susilaikyti nešyptelėję. Pastebėjęs tai, karininkas parausdo kaip virtas vėžys ir pareiškė, kad dėl tų juokų reikės ir verkti.

Petras Klimas sukūrė šeimą jau dirbdamas užsienio reikalų ministerijoj. Jis vedė kan. Tumo-Vaižganto giminaitę Mėginaitę, su kuria susilaukė dukters ir sūnaus. Duktė Eglė yra ištekėjusi už Prancūzijos diplomato Furier-Ruelle ir gyvena San Domingo, Domininkonų Respublikoje, kur jos vyras yra Prancūzijos ambasadorius. Sūnus Petras gyvena Paryžiuje.

Ambasadoriaujant Paryžiuje. Petro Klimo žmona susirgo džiova. Todėl jis nusipirko Pietų Prancūzijoje namuką su daržu, kur jo žmona daugiausia ir leisdavo laiką su vaikais. Ji jau yra mirusi Prancūzijoje. Iš velionies pasakojimų matyti, kad jis labai mėgęs tą savo nedidelį daržą. Jame augo vienas alyvos medis, kurį jis labai brangino.

Lietuvos pasiuntinybėje Paryžiuje Petras Klimas buvo surinkęs daugybę Lietuvą liečiančių knygų. Ta jo biblioteka buvo didelės istorinės reikšmės Lietuvai. Jos tik likučiai yra išsaugoti ir patekę lenkų bibliotekon Paryžiuje. Velionis, netekęs visko, labiausiai iki paskutinių gyvenimo dienų gailėdavosi tos bibliotekos.

★

Antrasis pasaulinis karas Klimą užklupo Prancūzijoje. Stalino-Hitlerio sutartimi, bolševikam okupavus Lietuvą ir karo įvykiam skubiai riedant, Lietuvos atstovybė Paryžiuje užimama Sovietų, o naciam okupavus Prancūziją, Petras Klimas areštuojamas, nepateikus jam jokio kaltinimo. Jis uždaromas koncentracijos stovyklon, kur kaip jis pasakodavo, tikrai buvo kankinio gyvenimas. Tai buvo tartum žmonių naikinimo stovykla. Maistas buvo labai blogas, bet ir to gaudavo tik palaižyti. Stovyklos pareigūnai būdavo skiriami iš tų pačių kalinių, dažniausiai lenkų, kurie, kad įtiktų vokiečiam ir išliktų patys gyvi, buvo labai žiaurūs ir nesąžiningi. Per šešis koncentracijos stovyklinio gyvenimo mėnesius jis labai išbadėjo ir neteko sveikatos. Vėliau per šešiolika koncentracijos stovyklų ir kalėjimų etapo keliu atgabentas į Klaipėdą, kur, kaip kalinys, dirbo celiuliozės fabrike. Čia vienas geros širdies vokietis jam slaptai įteikdavo kiek duonos ir kitokio maisto.

Klimui tekdavę dirbti lauke. Buvo žiemos laikas, o jis tinkamos, šiltos aprangos neturėjo. Todėl, kaip pats pasakojo,

(nukelta į 4 psl.)

Petras Klimas 1967 m.

Petras Klimas prie darbo stalo 1967 m. Kaune

Žmogaus šauksmas iš Potmos

Birželis skirtas šaukti viešajai opinijai dėl Sovietų vykdyto ir tebevykdomo genocido ir asmens teisių laužymo. Genocidinės deportacijos sunaikino ar išblaškė arti pusės milijono lietuvių įvairiuose prievartinio darbo lageriuose. Tarp lagerių būdavo minimas Potmos vardas.

Iš Potmos šiemet atskardėjo žmogaus šauksmas — šauksmas protesto ir skundo prieš žmogaus teisių laužymą ir prieš žmogaus fizinį naikinimą. Iš to lagerio, 250 mylių nuo Maskvos į rytus, peticiją — skundą "Aukščiausiam Sovietui" parašė šeši Sovietų Sąjungos intelektualai. Tai daug sykių spaudoje minėti — July Daniel, Aleksander Ginzburg, Jury Galanskov, Valery Ronkin, Sergei Maškov ir V. Kalnіš. Žinia apie tą skundą pasiekė ir Vakarus.

★

Iš skundo-peticijos aiškėjo, kad Potma yra vienas iš pikčiausių lagerių. Skundžiamasi jo nežmoniškom sąlygom: darbas po 12-14 valandų; mušimai; maistas tokis, kad dėl vitaminų stokos reiškiasi "cinga", nuo kurios ima klibėti dantys, kyla žaizdos; temperatūra tarp 0 ir 10 laipsnių Celsijaus (32-50 Farenheito); drausmė tokia, kad už neatsikėlimą, kai daužo geležinkelio bėgio gabalą (vietoje skambalo), už nepakankamą išsitempimą prieš viršininką, už nedalyvavimą "politiniame perauklėjime" ir pan. "nusikaltimus" baudžiama vienute.

"Novoe Russkoe Slovo" laikraštis (pasiekęs mus E. J. dėka) birželio 3 rašė, kad Ginzburgas protestuoja dar ir dėl to, kad valdžia nesutinka registruoti Iriną Žolkovskają kaip Ginzburgo žmoną ir tokiu būdu neleidžia jai lankyti kalinio. Daniel parašęs, kad jam leidžiama rašyti du laiškus per mėnesį žmonai, kuri pernai buvo taip pat išvežta į Sibirą.

★

Visi šeši yra išvežti į lagerį 4-7 metam už savo kūrinių spausdinimą "be atitinkamo leidimo", kaip rašo minėtas laikraštis. Jis rašo dar ir apie kitokius "nusikaltimus" ir kitokias bausmes. Rašo apie Ivaną Jachimovičių iš Latvijos, kuris protestavo prieš Sovietų "liberalinės inteligentijos suiminėjimą". Už tai prieš porą mėnesių jis suimtas ir apkaltintas— kaip ir tie trys Lietuvos kunigai — Sovietų Sąjungos 'šmeižimu'. Taip neseniai sovietinė spauda garbino Jachimovičių, kolchozo pirmininką, kaip "pavyzdingą kolchozininką". Dabar jis pasiųstas į ...bepročių namus.

★

"N. Russkoe Slovo" minėjo kad Sovietuose esą negirdėtas daiktas tokis skundas iš lagerio. "N. Y. Times" rašė, kad Sovietų intelektualų skundas perduotas Jungtinėm Tautom. Buvę Krymo totoriai skundą dėl savo likimo įteikė komunistinių partijų suvažiavimui Maskvoje. Su džiaugsmu patiriame, kad čia lietuvių jaunimas kreipėsi į Jungtinių Tautų generalinį sekretorių dėl trijų Lietuvos kunigų nubaudimo ir tikėjimo persekiojimo.

Ką visa tai reiškia? Tai reiškia, kad Sovietam nepasisekė visų savo valioj turimų žmonių paversti robotais. Žmogus išliko gyvu žmogum ir šaukiasi žmogui priklausančių teisių. Tas šauksmas stiprėja. Tai reiškia taip pat, kad laisvajame pasaulyje tebėra anam šauksmui jautrus jaunimas, ir jis pirmasis imasi iniciatyvos. Jungtinių Tautų tylėjimas reiškia, kad jose žmogus miršta, nes daros nebejautrus viskam, išskyrus savuosius gero gyvenimo patogumus.

Jei kalbama apie pavergtų žmonių ateisiančią laisvę, tai atrodo, ji eina iš vidaus, augant žmogaus šauksmui.

Petras Klimas Kaune 1967 m.

P. KLIMAS

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE 1915 m.

PRIEŠ PASITRAUKIANT RUSAMS

Nors jau 1914 metų pavasarį buvau pabaigęs savo kursą Maskvos universitete, dar vienus metus išbuvau tenai, prikibęs prie vyresniojo studento privilegijos, kad nereiktų stoti į karo mokyklą. Buvau nusistatęs antimilitaristas, bent tiek, kad nenorėjau galvos guldyti už Rusiją. 1915 metais gegužės mėn. pabaigoj, vis dar su ta studento privilegija, išvažiavau į Vilnių. Negalėdamas nuvykti tėviškėn, kuri jau buvo vokiečių okupuota (Suvalkijos Kalvarijoje), įsiprašiau dirbti dosniame Lietuvių Komitete nukentėjusiems dėl karo šelpti. Pirmininkas Martynas Yčas, Dūmos atstovas, žinodamas kaip reikia pinigų išmasinti iš Tatjanos (caro dukters Komiteto, pavedė man sustatyti "peną" apyskaitą. Visą tad birželio ir liepos mėnesį aš knisinėjausi po Komiteto archyvus, lankiau visokias įstaigas, tvarkiau skaitmenis ir surašiau rusiškai, kaip tat pirmiausiai buvo reikalinga, plačią knygą, kuri vėliau Petrapily apsukriam Pirmininkui tikrai padėjo papildyti kasą iš Tatjanos kreditų. Pagaliau aš nieko neperdėjau, karo vargus aprašiau, koki jie buvo. Komitetas tikrai buvo atlikęs milžinišką pašalpos darbą su tomis lėšomis, kurių jis turėjo.

Liepos mėnesio pabaigoj jau vargu kas beabejojo, kad rusai išsilaikytų, ir Komitetas jau tarėsi skilti pusiau, vienai daliai su pirmininku Yču keliantis Rusijon, o antrajai — su A. Smetona pasiliekant Vilniuje. Aš buvau nusistatęs nejudėti ir net daugelį savo draugų kalbinau pasilikti krašte, nepaisydamas visų tada išgarsintų vokiečių žiaurumų okupuotose srityse.

Tą mano pasiryžimą dar sustiprino gana keistas ir nepaprastas prityrimas rugpiūčio 3 d. Rytą anksti eidamas į darbą, buvau gatvėj sučiuptas rusų policininkų ir nuvestas į nuovadą. Kiek beprotestavau prieš tokį elgesį, visos mano rekomendacijos su Dūmos atstovo ir barono Šilingo (komit. sekretoriaus) parašais nieko nepadėjo. Policininkai sakė tą naktį buvus išleistą karo valdžios kuo griežčiausią įsakymą, kurs paliepęs visus be išimties, tiek ponus, tiek prasčiokus, imti į apkasų darbus.

Atsidūręs kažkokiame kieme už geležinės tvoros, kaip pagautas šunelis, su pora dešimtų tokių pat kandidatų į kasikus, turėjau gražaus laiko apmąstyti mano išvarymą į Rusiją su darbo batalijonais. Griebiausi tad visų galimų priemonių ištrūkti iš tų netikėtų spąstų. Nematant įteikiau pro tvorą praeinančiam vaikiūkščiui laiškelį kunigui Dogeliui prašydamas gelbėti. Komitetas, matyti, susirūpino mano nuotykiu, nes netrukus pamačiau atvažiuojant poną V. Čarneckį su įspūdingais kalnų instituto studento antpečiais ir sagomis. Bet šita uniformos butaforija šį kartą nenugąsdino mano sargų, ir jie ne tik nesutiko manęs paleisti kaip komiteto bendradarbio su užtariamu laišku, bet dar pačiam mano vaduotojui pagrasino tokiu pat likimu. Gelbėtojas tad pats paskubėjo gelbėtis...

Iki penktos valandos vakaro taip iškalėjęs, susilaukiau malonės: vyresnysis žandaras mane paskyrė šimtininku visai tai sugaudytai gatvėje bandai, kur nė vieno nebuvo krikščionio, mokančio pasirašyti. Pasidaręs tokiu "dideliu" vadu, turėjau tuojau išrikiuoti savo šimtinę, kurioj, berods, nebuvo daugiau kaip per šešias dešimtis visokio plauko driskių ir netikėlių darbui ponaičių. Policininkų ir žandarų apsupti ištraukėme aplinkinėmis tuščiomis gatvėmis per Žaliąjį tiltą. Čia mus užpuolė smarkus lietus, ir kadangi aš nebebuvau paprastas apkasų kasikas, o šimtinės viršininkas, pareiškiau visą eilę pretenzijų žandarams dėl jų nežmoniško elgesio su savais piliečiais, kuriems nebuvo leista nei valgio nei drabužių pasiimti nei saviškiams pranešti, kur mes išvaromi.

Raudonsiūliai ilgai vaipėsi, bet pagaliau man tik vienam į ausį pašnibždėjo, kad mes einame į Kalvariją (Verkus), ir labai pyko, kai aš, jiems protestuojant, pasišaukiau vežėją, autoritetingai paskelbęs, kad šimtinė mane ras vietoje.

Kalvarijos pamiškėj radau galybes privarytų iš Minsko, iš Vitebsko ir kitų kraštų sodiečių su arkliais ir be arklių. Juos rikiavo raiti karininkai, papliauškindami kančiais. Išalkęs ieškojau kur užkąsti. Prisiprašęs vieną vaikėzą, kad jis man pranešti apie mano šimtinės atvykimą, kaičiausi samavorą nuošaliai pas trobelninką. Bet kaimo žioplys man žinią davė, kada mano šimtinė jau stovėjo išrikiuota ir kada barzdotas karininkas, žandarų įspėtas apie mano "maištininkišką" nusistatymą, devynis perkūnus leidinėjo šimtininko adresu. Mano pasirodymas jam dar paerzino kakarinę ir kančių laikančius raumenis. Jis nušoko nuo arklio ir plūsdamas, kaip rusai vieni tegalėjo, taikėsi jau smogti man per galvą, kaip tat jis buvo pratęs daryti su savo valdiniais. Bet jam, matyti, krito į akį mano kiek ekstravagantiškas apdaras: aš vilkėjau

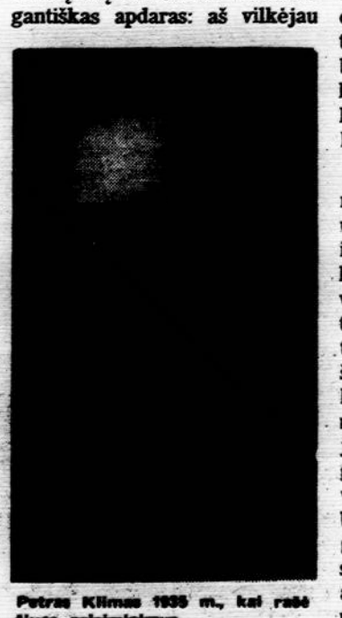

Petras Klimas 1936 m., kai rašė šiuos prisiminimus

juodus rūbus, dėvėjau kuone ispanišką su sieksniniais bryliais skrybėlę ir buvau pasikoręs artistiškai papūstą kaklaraištį. Tatai davė jam progos sarkastiškai pasityčioti iš mano ponaitiškumo, prigrasinti mane kuo purviniausiais darbais apkasuose, bet užtat sulaikė motorinių centrų sprogimą. Pakako tik pamojuoti kančium aplink galvą, nuversti nuo šimtininko sosto ir pristatyti prie kastuvo ir kirvio kartu. Ironiškai nusišypsojęs dėl tokios bausmės ir ramiai atsikirtęs dėl jo plūdimų, buvau beužsitraukiąs naują kančiaus ataką, bet šį kartą mane išgelbėjo kažin koks triukšmas pamiškėje, kur turėjo skubėti barzdotasis karys.

Kareiviai su šautuvais nuvarė mus prie sandėlio, išdalijo rytojaus darbo įrankius (einant instrukcijom man buvo duotas kirvis su kastuvu) ir visus nevalgiusius uždarė kažin kokiam tvarte nakvoti. Atgulęs šalia kitų užterorizuotų draugų, ant šiaudų gniužties, sumaniau iškirsti mažą šposą. Visiems sumigus apsižvalgiau, nepastebėjęs sargybos išlindau pro langelį į mišką ir pasileidau grioviais Vilniaus link. Mano tikslas visai nebuvo taip negarbingai pabėgti. Pagaliau, tokios apsiausties būklėj, kurioj tuomet atsidūrė mūsų sostinė, pabėgti man būtų reikėję tuojau, ir ne kur kitur, kaip į Rusiją, su visais kitais bėgliais. Tuo tarpu apkasuose aš tikėjausi bent keletą savaičių dar išlaukti ir tik paskutinę valandą bėdos atveju pasprukti kur man reikia. Mano uždavinys buvo daug vaikiškesnis: /aš panorau persirengti studento uniforma ir padaryti gėdos pikčiurnai karininkui, kurs mane išplūdo ir išniekino be jokios mano kaltės kaip paskutinį gatvės valkatą.

Penktą valandą rytą aš vėl buvau, po tos visus nustebinusios metamorfozės, savo šimtinės eilėse ir kaip visi atsiliepiau į patikrinamąjį šūkį. Kontrolės puskarininkis įtariamai pažiūrėjo į studentą, atsidūrusį toj savotiškoj katorginiukų kuopoj, bet įvairus karo prityrimas jo, matyti, nebejaudino.

Miške darbas virte virė. Keli tūkstančiai žmogystų rausėsi giliuose griovuose, kirto medžius blindažams, dėliojo smilčių pripiltus maišelius aplink šaujamus plyšius. Karininkai komandavo, šaukė, plūdo, visus skubinte skubino, kurį kančium, kurį lazda paragindami. Kirtau ir aš... Bendra atmosfera greit pagauna žmogų, net didžiausią skeptiką masiniame sujudime. O pasitaikė oras lyg tyčia toks skaidrus ir maloningas, jog ta "Katorga" bematant pavirto gražiausiemis atostogomis.

(Bus daugiau)

WASHINGTONO LIETUVIŲ KOLONIJOJE APSILANKIUS

DR. VIKTORAS GIDŽIONAS, O.F.M.

Apsilankymo reikalas

Visiems jau yra žinoma, kad lietuviams tarnaujantieji Brooklyno pranciškonai ruošiasi statyti tinkamesnes savo darbui patalpas. Tų patalpų statybos našta gula ne vien ant New Yorko apylinkės lietuvių pečių, bet ant visų lietuvių. Šio vienuolyno dvasinis patarnavimas ir jų leidžiama spauda skirta visiems lietuviams, dėl to visų lietuvių pareiga sudaryti jiems ir jų bendradarbiams reikalingas darbo sąlygas.

Nežiūrint to, šiandieną jau neužtenka laiškais prašyti aukų, nes prašančių atsirado labai daug, dėl to laiškais, per spaudą ir radiją vedamas vajus neatneša laukiamų vaisių. Statybai aukas tenka rinkti ir patiems lankant lietuvių namus. Tai yra labai didelis nuotolis, nes tuo būdu vienuoliai atitraukiami nuo tiesioginių pareigų ir net mokslinio ir kultūrinio lietuviško darbo. Kadangi kitos išeities jau nėra, prisieina patiems elgetauti, jei nenorime, kad mūsų spaustuvę ir kitas įstaigas Sveikatos Departamentas uždarytų. Taip ir šias eilutes rašančiam teko palikti Lietuvos Bažnyčios ir Lietuvos vienuolijų istorijos rašymą ir vykti į Washingtoną rinkti aukų "Kultūros Židinio" statybai.

JAV sostinės lietuviai

Washingtone ir jo apylinkėse lietuvių yra labai nedaug, tik apie 100 šeimų, daugiausia komunistų okupacijos iš Lietuvos išblokštieji ir jų vaikai. Jų didžiuma dirba valdžios įstaigose, Kongreso bibliotekoje ir Amerikos Balse. Be to, yra architektų ir inžinierių. Daugumas jų įsikūrę labai gražiai, žymiai geriau nė kitų kolonijų lietuviai. Namai dažniausiai paskendę medžiuose ir gėlių žieduose, labai gražūs, puikiai įrengti ir apstatyti. To, matyt, reikalauja sostinės standartas, o tai ir daug uždirbantiems sudaro finansinių sunkumų.

Jų tautinis susipratimas, sakyčiau, gyvas kokiu 90 proc. Jie skaito lietuvišką spaudą, savo namus puošia Lietuvos vaizdais ir lietuvių dailininkų paveikslais, o iš jų puikių 'stereo' skamba lietuviškos dainos. Turi savo vaikučiams šeštadieninę mokyklą, skautų ir ateitininkų organizacijas. Ruošia minėjimus, koncertus, studijų dienas ir kitokias kultūrines pramogas. Man pustrečios savaitės pas juos esant buvo šie lietuviški pobūviai: ateitininkų sendraugių susirinkimas, ponios Liudvikos Jurkienės pagerbimas (sulaukus jai 75 m. amž.), trejos gegužinės pamaldos Šiluvos šventovėje, dail. Vytauto Jonyno paskaita apie meną, Lituanistikos Instituto posėdis, rytų pakraščio moksleivių ateitininkų suvažiavimas ir iš Montrealio atkviestos jaunimo grupės tautiniai šokiai. Gaila, ši gyva, nors ir nedidelė lietuvių kolonija, neturi savo parapijos, nors juos reikalui esant aptarnauja čia gyveną lietuviai domininkonai tėv. Tomas Žiūraitis ir tėv. Kazimieras Žvirblis ir iš Baltimorės atvykstąs kun. Kazimieras Pūgevičius. Be to, už miesto gyvena ir kun. Jonas Znotinas, bet jis klebonauja kitataučių parapijoje.

Daugumas Washingtono lietuvių yra pranciškonų draugai ir bendradarbiai. Kaikurie net jų atkviesti į JAV ar premijuoti už mokslo ir literatūros veikalus, o Antanas Vaičiulaitis virš 10 metų redagavęs jų leidžiamą kultūros žurnalą "Aidus". Suprantama, draugų tarpe malonu pabūvoti, bet nedrąsu elgetauti. Prisipažįstu, kad ir man, kaip šv. Pranciškui Asyžiuje, teko rausti iš gėdos, pradedant elgetavimą draugų namuose.

"Kultūros Židinio" vajus Washingtone

Čia dar vasario mėn. pradžioje Dambriūnų namuose buvo sušauktas vajaus reikalu pasitarimas ir buvo sudarytas tam tikslui komitetas iš pirmininko J. Vaitkaus ir narių — A. Aistienės, E. Dambriūnienės ir J. Vitėno. Komitetas sudarė lankomųjų sąrašus ir surado vadovus, ar tiesiog patys jo nariai vežiojo mane pas lietuvius. Už tai aš komitetui ir kitiems mane vežiojusiems labai dėkoju.

JAV sostinės lietuviai visi mane labai maloniai priėmė. Iš 89 aplankytųjų ar darbovietėse sutiktųjų 66 aukojo, 8 neradau namuose, 11 adresai buvo klaidingi, 3 kategoriškai pasisakė tokių dalykų neremią.

Aukojusieji

Daugiausia aukojo Aleksandras ir Laimė Plateriai — 200 dol. (anksčiau aukojo 100, dar aukos 200). Po 100 dol. aukojo A. M. Jackūnai, L. E. Kačinskai, R. Zalūbai, L. E. Dambriūnai, V. J. Rutelioniai. Po 50 dol. J. Andrušis, S. O. Bačkiai (50 aukos vėliau), F. V. Giedriai, K. Škirpai, S.V. Zubkai, J. O. Vitėnai, E. Balienė ir tėv. Tomas Žiūraitis, O.P. 30 dol. aukojo A. G. Sužiedėliai (anksčiau aukojo 20, dar aukos 50). Po 25 dol. aukojo J. P. Balys, S. Kindurys, B. Saldukienė, F. B. Stann, I. A. Tamošiūnai, L. Tripulaitis, A. R. Viliamai (dar aukos 25), A. Žemaičiai. Po 20 dol.—0. Albrechtienė, A. Balsys, X, B. Milaknis, E. Stanka, O. Šikšnienė, J. E. Vodopalai. Po 15 dol. aukojo L. Jurkienė (anksčiau aukojusi 100, aukos 100), B. Liogiai. Po 10 dol. aukojo J. A. Vaičiulaičiai (anksčiau aukojo 100), L. Babarskienė, Matiukienė, S. Ofrossimovienė, B. Paramskas, R. Penkiūnienė, F. Polock, V. P. Puzinauskas, M. Vasiliauskienė. Po 5 dol. — H. Pavilionienė, P. Simanavičius, K. Vildžius. 2 dol. F. Mc Cloud ir 1 dol. K. Žebrienė.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū! Pasižadėjusių lauksime savo aukas atsiunčiant. Laukiame aukų ir iš tų, kurių negalėjau atlankyti. Aukas siųsti: **Franciscan Monastery Building Fund,** 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Baigiami mokslo metai Maironio šeštadieninėje mokykloje. Kalba mokyklos vedėjas A. Samušis.
Nuotr. R. Kisieliaus

Baltimorės žinios

Šv. Alfonso parapijos mokykla mokslo metus baigė birželio 15. Graduantai dalyvavo 8:30 mišiose, kurias aukojo kleb. prel. L. Mendelis. Po mišių graduantai nusifotografavo su parapijos kunigais — prel. L. Mendeliu ir kun. A. Dranginiu. Diplomų įteikimo iškilmės vyko 3 v. popiet parapijos salėje. Diplomus išdalino prelatas. Taip pat išdalintos dovanos už pasižymėjimą moksle. Buvo ir dainų bei šokių programa.

Dr. Stasio Ankudos nuotrauką įsidėjo Catholic Review laikraštis. Jis teikia medicininę pagalbą seneliam, kuriuos globoja Little Sisters of the Poor. Su tais seneliais jis ir buvo nufotografuotas. Tų seselių prieglaudoje yra ir lietuvių.

Beisiojo birželio liūdnas dienas Baltimorės Lietuvių Taryba ir Lietuvių Bendruomenė minės birželio 22, sekmadienį. Jie kviečia visus gausiai dalyvauti 8:30 mišiose. Per mišias giedos naujai suorganizuotas choras "Daina". Chorui vadovauja Lilė Bakerskienė.

Prel. Antanas Dubinskas šiuo metu serga Stella Maris prieglaudoje. Linkime prelatui greitai pasveikti.

Suaugusių klubas rengia ekskursiją į Midland, Maryland, kur aplnkys kun. Juozą Antoszewski, kuris buvo vikaru šv. Alfonso parapijoje. Autobusai išvyksta po 8:30 v. mišių nuo šv. Alfonso bažnyčios.

Lietuvių svetainės šėrininkų metinis piknikas bus birželio 29 gražiame Conrad Villa parke. Autobusai važiuoja nuo svetainės 11 v.r.

Petronė Krivočeliūnienė, pirmos kartos lietuvė, po sunkios ir ilgos ligos mirė birželio 9. Velionė buvo susipratusi lietuvė. Kai sveikata leido, dalyvavo įvairiuose lietuviškuose parengimuose. Gedulingos mišios už jos sielą aukotos šv. Alfonso bažnyčioje birželio 12. Palaidota Loudon Park kapinėse. Liko nuliūdusi dukra Olga ir anūkai.

Jonas Obelinis

HARTFORD, CONN.

Palaidota Malvina Balčiūnienė

Birželio 3, antradienį, St. Francis ligoninėje mirė Malvina Zagorskaitė-Balčiūnienė. Pašarvota buvo Karlono-Molloy koplyčioje. Žmonių apsilankė labai daug. Ketvirtadienį į koplyčią buvo atvykęs ir naujasis Hartfordo arkivyskupas John Wealon.

Penktadienį iš koplyčios buvo atlydėta į Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčią. Mišias koncelebravo velionės sūnus kun. Henrikas Balčiūnas ir dar 5 kunigai, jo kurso draugai. Gedulingose pamaldose dalyvavo apie 30 kunigų. Tarp jų dalyvavo ir vyskupas John J. Hocket, kuris suteikė paskutinį palaiminimą.

Be vyro Vaclovo, velionė paliko sūnų kun. Henriką Balčiūną, kuris yra vikaras Šv. Juozapo lietuvių parapijoje Waterbury, Conn.; dukterį Mariją Stanevičienę, seserį Luciją Zagorskienę, ir dukraitę, gyvenančias okupuotoj Lietuvoj.

Balčiūnai kilę nuo Biržų, buvę ūkininkai. Į šį kraštą yra atvykę prieš 20 metų. Abu įsijungė į visuomeninį darbą. Velionė buvo daugelio organizacijų veikli narė.

Abu uoliai bedirbdami (tik prieš porą metų velionė buvo išėjusi pensijon), įsigijo turto ir sūnų išleido į kunigus. Sulaukę gražaus amžiaus, rengėsi ramiai senatvę praleisti. Deja, negailestinga mirtis išplėšė vos 64-rių metų amžiaus žmoną ir suardė visus šeimos lūkesčius.

Puikus "Aido" choro parengimas

Gegužės 24, šeštadienį, L.A.P. klubo didžiojoje salėje Hartfordo "Aido" choras turėjo savo metinį parengimą, kuriame davė puikią programą: dainų koncertą ir tautinius šokius.

Parengimą atidarė Vaclovas Nenortas. Mišrus "Aido" choras puikiai padainavo 8 dainas: Paleisk, tėveli, laukan žirgelį — J. Švedo, Linelį roviau ne viena — J. Švedo, Pradės aušrelė aušti — B. Budriūno, Susitikt tave norėčiau — K. Kavecko, šioje dainoje solo dainavo dr. Iz. Alis. Už jūrių marių — K. V. Banaičio, Lietuva — Vyt. Juozapaičio, Miškų gėlė — Vl. Paulausko, Sugrįžk į Sorento — vertimas Ernesto De Curtis; šioje dainoje ir vėl solo dainavo dr. Iz. Alis.

Vyrų choras padainavo: Jau pravertos dvaro stonics — harm. J. Petkaičio ir Buvai laisva, brangi šalie — J. Rimkevičiaus.

Visom dainom dirigavo muz. Jurgis Petkaitis.

Antrojoj programos daly buvo tautiniai šokiai, kuriuos parengė mokyt. Katarina Marijošienė. Jaunosios ponios žavėtinai pašoko du tautinius šokius: Sadutę su baltom ir raudonom gėlėm rankose ir drauge su choru — Subatėlę.

Pasibaigus programai, choro vardu vėl žodį tarė Vacl. Nenortas, kviesdamas, ypač jaunus žmones, stoti į chorą.

Po to mielos šeimininkės choristus, šokėjas ir svečius pavaišino.

Pabaigoje buvo šokiai. Grojo R. M. trio orkestras iš Worcesterio, Mass.

Pageidautina, kad "Aido" choras vis dažniau pasirodytų su tokia įdomia dainų ir tautinių šokių programa.

Gegužinės

Birželio 1 L.A.P. klubas buvo surengęs pirmąją gegužinę-pikniką. Darbščiosios šeimininkės svečius vaišino skaniais lietuviškais valgiais, veikė bufetas.

Johnny Menko orkestrui grojant, daug kas pašoko, o gamtos mėgėjai pasigėrėjo gražia aplinka.

Antroji gegužinė piknikas buvo birželio 15. Ją surengė šio Lietuvių Daržo savininkai —akcininkai (šėrininkai); tai keturios organizacijos, iš kurių daugiausia akcijų turi Lietuvių Amerikos Piliečių klubas.

Svečiai taip pat buvo pavaišinti lietuviškais valgiais. Grojo tas pats Johnny Menko orkestras.

Birželio 22 bus Švč. Trejybės lietuvių parapijos gegužinė piknikas. Bus įdomi programa, laimėjimai, gros orkestras, tad galima bus ir pašokti. Svečiai galės pasivaišinti skaniais valgiais.

Visi parapiečiai prašomi gausiai dalyvauti. Taip pat prašomi svečiai ir iš toliau.

Birželio 29 bus "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo valandos gegužinė. Gros taip pat Johnny Menko orkestras, svečiai bus vaišinami skaniais lietuviškais valgiais, bus laimėjimų ir kita.

Visi klausytojai (ir ne klausytojai) prašomi gegužinėje dalyvauti.

Visos čia suminėtos gegužinės vyko ar vyks Lietuvių Darže (Lighthouse Grove Park) East Hartforde, Conn. Taip pat gegužinių ir laikas tas pats: nuo 12 v. vidudienį iki 9 v. vakaro.

J. Bernotas

S. Catharines, Ont.

Joninių šventė šioje apylinkėje yra tapusi sena tradicija. Reto grožio bus šių metų Joninių programa. Ją atliks Hamiltono meno vienetai — Aukuras, Gyvataras ir Aušros Vartų parapijos choras.

Nėra abejonės, kad Hamiltono meno vienetai yra nuėję tolimą kelią lietuviškos kultūros srityje. Tas jų kelias siekia visus žymesnius lietuvių centrus, o Gyvataras pasiekė net ir Europą.

Jų bendras pastatymas G. Veličkos pjesės "Žydintis vasaros vėjas", turėjęs didelį pasisekimą Toronte ir kitur, sudarys Joninių programos pagrindinę dalį.

Į Joninių programą birželio 28 yra kviečiami Amerikos ir Kanados ankstesnės kartos lietuviai ateiviai. Jiem bus paruošti specialūs stalai. Jie bus pasveikinti ir atitinkamai pagerbti.

Lietuviškų portretų, o taip pat ir tautinių dirbinių paroda bus atidaryta nuo 2-ros valandos popiet toje pat salėje.

Programai pasibaigus, salėje bus daug ir įvairių dalykų: Jonų papuošimas gėlėmis, Jonų šokis ir kt.

Šiemet loterija labai gausi ir turtinga laimės staliukais. Orkestras gros ir lietuviškus šokius.

Rengėjų tikslas yra patenkinti visus, kurie tik atvyks į šį gražiausią ir didžiausią metinį parengimą.

Pelnas, koks jis bebūtų, eina lietuviškam jaunimui — skautam.

Tad visi Rochesterio, Buffalo ir apylinkių lietuviai rezervuokime birželio 28-ąją šiai gražiai Joninių šventei, kuri įvyks St. Catharines mieste, erdvioje St. Dennis salėje, Carlton-Lake gatvių susikirtime, visai netoli nuo Q.E.H. Važiuojant Q.E.H. nuo Niagara Falls ar nuo Hamiltono, reikia įvažiuoti į Lake St. Exit ir sukti į pietus.

Bufetas atdaras nuo 2 val. Programos pradžia — 6 val. vak.

Rengėjai

— **Kanados L. B. švietimo komisija** nutarė daryti žygių, kad nuo ateinančių mokslo metų visose šeštadieninėse mokyklose būtų įvestas priešmokyklinis skyrius, kuriam vaikai būtų mokomi nuo 4-5 metų amžiaus.

IŠ VISUR

— **Lituanistikos instituto** prezidiumo rinkimai įvyks artimiausiu laiku. Jiem pravesti Bostone sudaryta trijų asmenų komisija: pirm. — dr. J. Gimbutas, nariai — prof. S. Sužiedėlis ir Vl. Kulbokas. Komisijos adresas: Dr. J. Gimbutas, 8 Whittier Pl., Apt. 19 G, Boston, Mass. 02114.

— **Vysk. Raymond P. Hillinger,** Chicagos arkivyskupijos augziliaras, dalyvaus vysk. A. Deksnio birželio 29 Chicagoje laikomose pamaldose ir pagerbimo akademijoje. Vysk. R. Hillinger daugeliui yra pažįstamas kaip lietuvių draugas.

— **Prof. Antanas Ramūnas,** lyginamosios pedagogikos instituto direktorius Ottawoje, Kanadoje, birželio 3-4 pirmininkavo tos srities profesorių suvažiavimui York universitete Toronte. Dalyvavo apie 100 profesorių iš S. Amerikos ir kitų kraštų universitetų. Kitais metais dar platesnio pobūdžio tarptautinis pedagogų suvažiavimas numatytas Ottawos universitete, kur dėsto prof. dr. A. Ramūnas ir prof. dr. A. Šidlauskaitė.

— **Algirdo Grigaičio** foto darbų paroda Chicagoje, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, išstatyta birželio 7 — liepos 11.

— **Prel. Jonas Balkūnas** Kunigų Vienybės seime, įvykstančiame liepos 1-2 Chicagoje, skaitys paskaitą: "Lietuvio kunigo atsakomybė savai tautai".

— **Amerikos Lietuvių Taryba** š.m. Darbo dienos šventės savaitgalyje visus lietuvius kviečia dalyvauti Amerikos Lietuvių kongrese. Visos organizacijos prašomos pasirūpinti, kad jų atstovai kongrese dalyvautų. Kongrese bus aptariami svarbūs Lietuvos laisvinimo darbo klausimai.

— **Venezuelos Lietuvių Bendruomenės** atstovų visuotinis suvažiavimas įvyks liepos 5 šv. Kazimiero vardo Lietuvių centro namuose, Caracas — La Vegoje. Suvažiavimo šeimininkai ir globėjai — Caracas apylinkės valdyba. Po suvažiavimo, tos pačios dienos vakarą toje pačioje salėje kviečiamas Venezuelos lietuvių jaunimo subuvimas su programa ir šokiais.

— **Liet. Išl. Tautos Fondas** gegužės pradžioje susilaukė šių naujų ypatingų rėmėjų, paaukojusių po 25 dolerius: kun. Vaclovas Masiulis iš Brooklyno, N. Y.; dr. St. Daugėla iš Washingtono, D. C.; dr. Pov. Šepetys iš Dearborn Hights, Mich.; kan. Mykolas Vaitkus iš Peace Dale, R. I.; LB Cicero apylinkė (pirm. St. Ingaunis), Cicero, Ill. Patikslinamas ankstesnis pranešimas apie New Jersey Lietuvių Tarybos (pirm. Alb. Trečiokas) 1000 dolerių auką 1968 metais: ta auka buvo skirta praėjusiais metais veikusiam Jungtiniam Finansų Komitetui. (E)

TRADICINĖ LIETUVIŲ DIENA MARIANAPOLYJE
Thompson, Connecticut
1969 m. liepos 4 d.

DIENOS PROGRAMA

11:00 Iškilmingas Šv. Mišias aukoja ir pamokslą sako kun. Petras Shakalis, Šv. Pranciškaus parapijos klebonas, Lawrence, Mass.

12:00 Pietūs ir įvairios pramogos.

Lietuvių Dienos rengėjai ir Marianapolio Marijonai nuoširdžiai visus kviečia dalyvauti šioje TRADICINĖJE LIETUVIŲ ŠVENTĖJE. Puiki proga pasinaudoti Dievo palaima — dalyvauti Šv. Mišių aukoje po atviru dangum, išgirsti gražių lietuviškų giesmių ir skambių dainų, laimėti vertingų dovanų, susitikti su draugais ir pažįstamais, bendrai pasilinksminti ir pasigrožėti žavinga Marianapolio vasaros gamta.

LAUKSIME!

LITAS TRAVEL SERVICE

jums patarnaus nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsistoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. *Patarnavimai yra visiškai veltui.* LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, — atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOŠIATĖS KELIONĖN? . . . Nepamirškit

LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421
Tel. 212 - 847-5522

Solistė Louise Senken

Vainikas, padėtas prie kryžiaus

Prie vainiko ties lietuvišku kryžiumi Flushing Meadow parke. Iš k. į d. kun. N. Trepša (latvis), sol. Louise Senken, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis.

PRIE LIETUVIŠKO KRYŽIAUS FLUSHING MEADOW PARKE PAMINĖTA BIRŽELIO TRĖMIMAI IŠ BALTIJOS KRAŠTŲ

Visos nuotraukos R. Kisieliaus

Kalba kryžiaus globos komiteto pirmininkas Peter Wytenus. Šalia kun. Norbertas Trepša, latvis.

Giedamas himnas prie lietuviško kryžiaus iškilmių metu

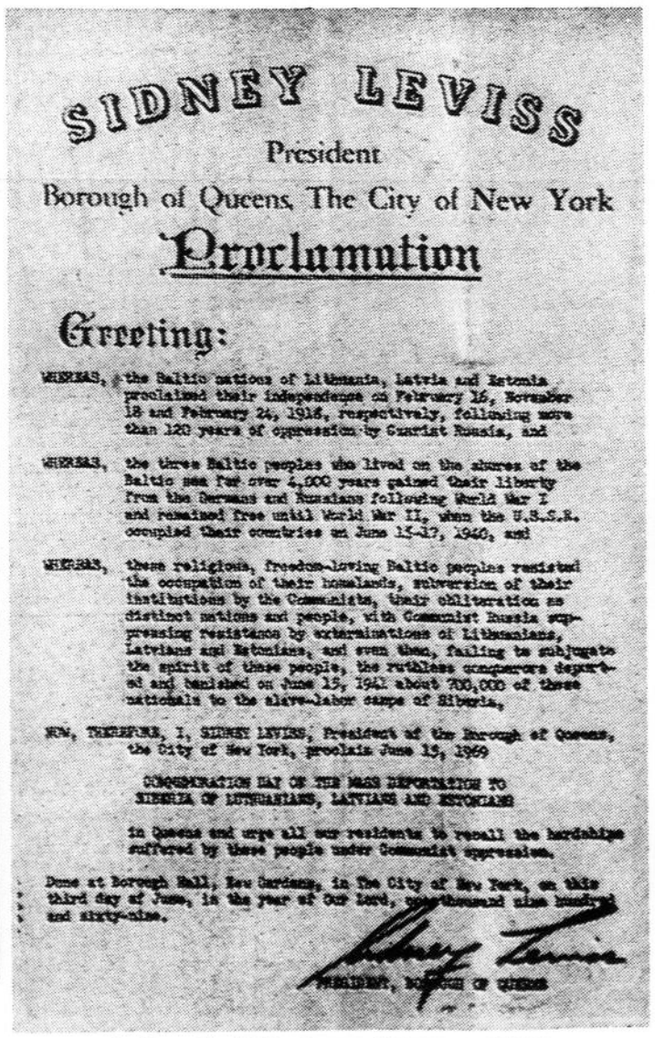

SIDNEY LEVISS
President
Borough of Queens, The City of New York

Proclamation

Greeting:

WHEREAS, the Baltic nations of Lithuania, Latvia and Estonia proclaimed their independence on February 16, November 18 and February 24, 1918, respectively, following more than 120 years of oppression by Czarist Russia, and

WHEREAS, the three Baltic peoples who lived on the shores of the Baltic sea for over 4,000 years gained their liberty from the Germans and Russians following World War I and remained free until World War II, when the U.S.S.R. occupied their countries on June 15-17, 1940, and

WHEREAS, these religious, freedom-loving Baltic peoples resisted the occupation of their homelands, subversion of their institutions by the Communists, their obliteration as distinct nations and people, with Communist Russia suppressing resistance by extermination of Lithuanians, Latvians and Estonians, and even then, failing to subjugate the spirit of these people, the ruthless conquerors deported and banished on June 15, 1941 about 700,000 of these nationals to the slave-labor camps of Siberia,

NOW, THEREFORE, I, SIDNEY LEVISS, President of the Borough of Queens, the City of New York, proclaim June 15, 1969

COMMEMORATION DAY OF THE MASS DEPORTATION TO SIBERIA OF LITHUANIANS, LATVIANS AND ESTONIANS

in Queens and urge all our residents to recall the hardships suffered by these people under Communist oppression.

Done at Borough Hall, Kew Gardens, in the City of New York, on this third day of June, in the year of Our Lord, one thousand nine hundred and sixty-nine.

PRESIDENT, BOROUGH OF QUEENS

Proklamacija, išleista Queens Borough prezidento

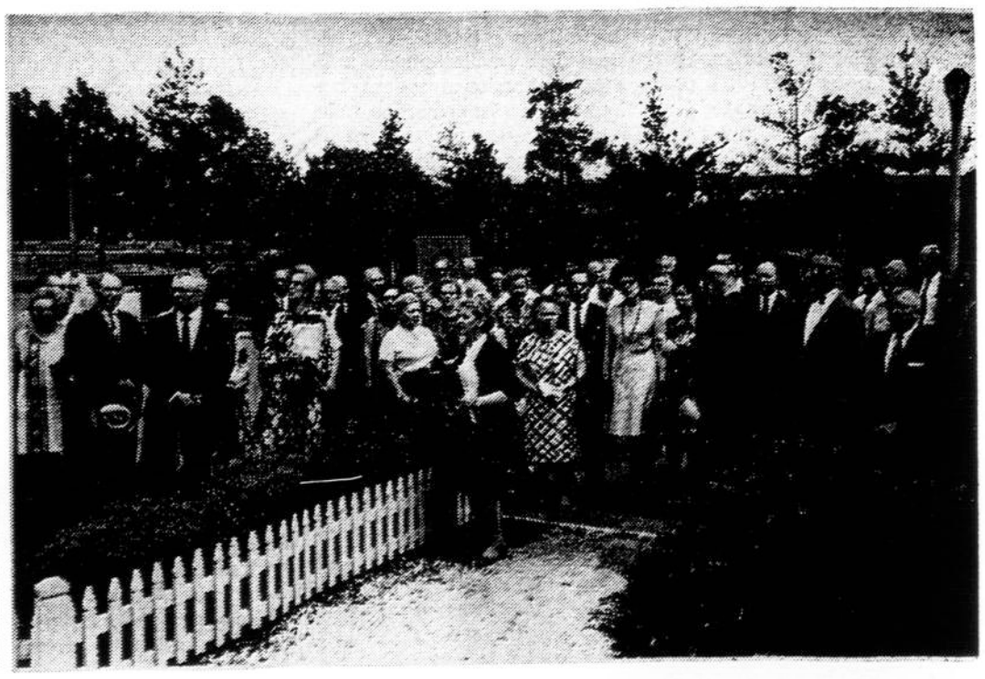

Dalis publikos prie lietuviško kryžiaus iškilmių metu.

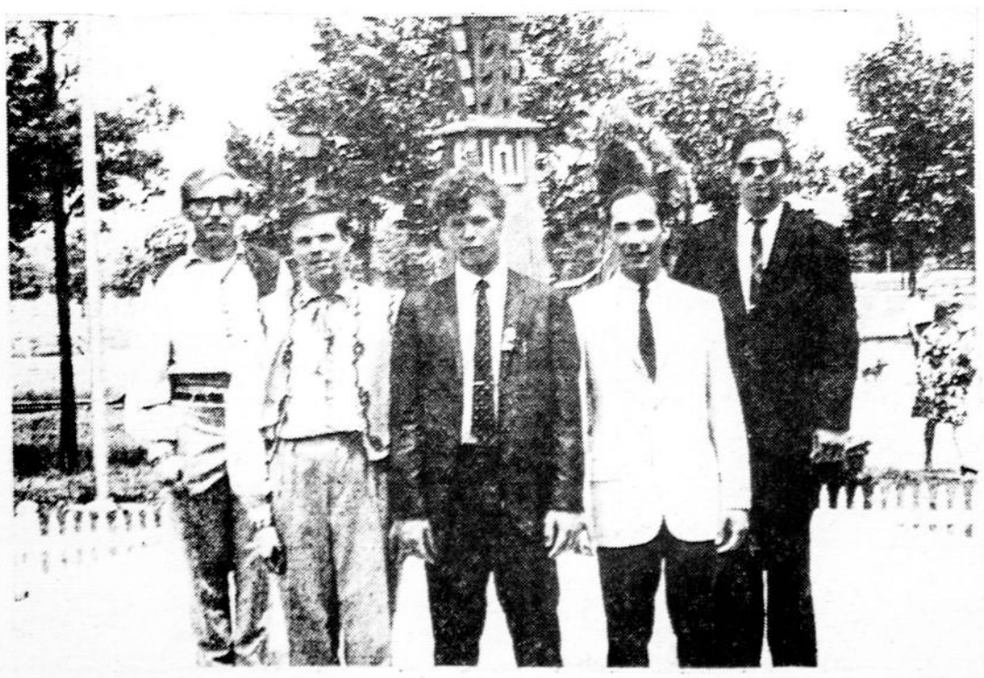

Dirbę prie kryžiaus remontavimo Lietuvos vyčių 41-mos kuopos nariai. Iš k. į d. Philip Skabeikis, Rimas Vebeliūnas, Paul Pocius, Lou Piro, Vytautas Radzivanas.

Klausosi kalbų. Viduryje — V. Kulpavičius, daug prisidėjęs prie kryžiaus remonto. Jis išdrožė naujas skulptūras iš medžio.

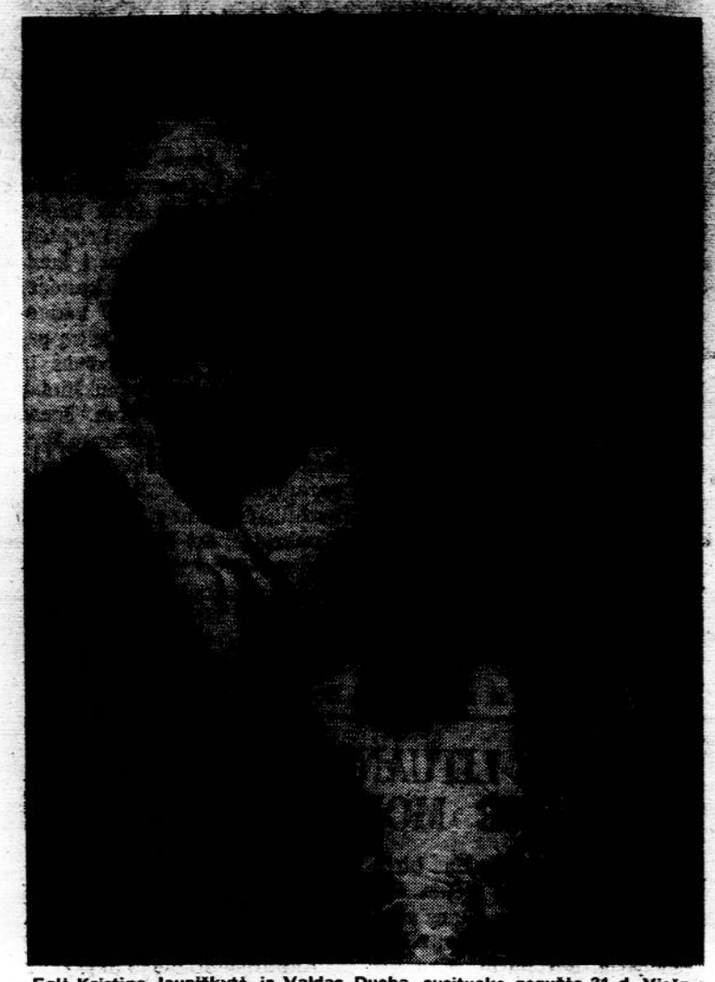

Eglė-Kristina Jauniškytė, ir Valdas Duoba, susituokę gegužės 31 d. Viešp. Atsimainymo bažnyčioje, Maspethe. Nuotr. R. Kisieliaus

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju Švč. Trejybės bažnyčios klebonui kunigui J. Matučiui ir kun. A. Karaliui už lietuviškas mišias ir mūz. J. Petkaičiui už giedojimą. Lietuvoje mirus mano brangiai motinai a.a. Kazimierai Lemkienei.

Reiškiu širdingą padėką kun. A. Bielskiui, Šiluvos Švč. Mergelės Marijos bažnyčios klebonui, Maizeville, Pa., už aukotas mišias ir religinį paguodos laišką. Maloniai dėkoju giminėm E. A. Stumbriam ir B.V. Budriam už mišias. Iš širdies gilumos sakau ačiū LKMS 17-tai kuopai, sąjungietėm A. Kadienei ir S. Radikienei ir mieliem bičiuliam I. P. Simanauskam už užprašytas mišias. Nuoširdžiai dėkoju Lietuvos kaimynam ir bičiuliam Onai Savickienei ir A. P. Kurliandskam — Worcester, Mass., užprašiusiem mišias seselių vienuolyne Putname.

Didžiai dėkoju visiem už užuojautas man ir mano šeimai. Užprašytos mišios ir pareikštos užuojautos palengvino mano sunkiausią gyvenimo dalį.

Geroji mano motinėlė — ji palaimino kryžiaus ženklu ir geliančia širdimi, mane ištremiant (1943 m.) iš gimtos žemės, iš Siaulių sunkiųjų darbų kalėjimo. Šiemet laukė laimingos kovo 31-mos dienos pasimatytisu mumis Amerikoje. Kol širdis plakė jos krūtinėj, minėjo mūsų vardus. O kovo 29 ji paliko mus ir iškeliavo pas Visagalį . . .

Mamyte brangioji, tavo kelias negrįžtamas, o mūsų skausmas negęstantis. Mes atminsim tavė savo maldose ir tavo brangų vardą įamžinsim kilniuose tiksluose.

Tebūna lengva tau mūsų šventa žemė, aplieta krauju ir ašaromis.

Duktė Marijona Petrauskienė ir šeima

PAGERBTI LIETUVOS KANKINIUS
DABARTINĖ PROGA
NEPASIKARTOS

Mums dabar gyvenantiems tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia Šv. Petro bazilikoje, Romoje.

Tapti šio darbo dalininku laiko jau nedaug beliko.

Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių koplyčios kūrėjų tarpe.

Aukas siųsti adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 West 68th Street Chicago, Illinois 60629

Berniukų stovykla prie Atlanto

Visi berniukai nuo 8 metų iki 15 metų kviečiami atsigaivinti kūnu ir siela, sustiprinti savo patriotinę dvasią Pranciškonų vedamoje stovykloje Kennebunkport, Maine. — Stovykla veikia nuo birželio 27 d. iki liepos 25 d. Atlanto bangos ir erdvus baseinas laukia jaunimo!

Dėl registracijos ir informacijų kreiptis:
FRANCISCAN MONASTERY
Kennebunkport, Me. 04046 *Tel. (207) 967-2011*

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO
— GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 minutės pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarojimui nuo birželio 22 d. iki rugsėjo mėn. 15 d. ir jau dabar priimami užsakymai.

Kreiptis: Dr. ED. JANSONAS, 15 Rosedale St., Boston, Mass. 02124. Tel. 288-5999 o po birželio 22 d. tiesiai į vilą AUDRONĖ — Cape Cod, Mass., Marija Jansonas.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žaluminuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

BUS OPERATORS

If you have the ability to carry out company policy and if you enjoy meeting people and serving the public with a corteous and friendly attitude.

TRAILWAYS

wants you to drive one of their Intercity coaches in the New York City - New England Area.

Excellent pay plus liberal benefits
Qualifications for entering driver's training school:
At least 25 years of age
Height 5'8" to 6'3"
Weight in proportion to height
High School Graduate
20/20 Vision without correction
Good physical condition.

Apply in person at Holiday Inn, Darien, Connecticut, 50 Ledge Rd., exit 10 off Connecticut Tpke.

All approximately 3 hours for interview and tests.

NO PHONE CALLS.
An Equal Opportunity Employer.

Kas norėtų skelbtis Darbininko prašomas skambinti:
GLenmore 2-2923

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

- Ignas Žalys po gero pasirodymo Montrealio uždarose, kurias baigė antruoju, vos pustaškiu atsilikęs nuo laimėtojo K. Pohl, labai gerai sužaidė Ontario atvirose, Ottawoje. Jis įveikė tarptautinį meistrą G. Fusterį, iškilų meistrą Theodorovičių ir kt., ir surinkęs 5-1 tš. pasidalijo antrą vietą. 2 partijas sužaidė lygiom.
- Kap. Algis Makaitis grįžo iš Vietnamo, pasimatė su Bostono šachmatininkais. Šio mėnesio pabaigoje išvyksta trejetai mėnesių į Fort Mid, ties Washingtonu, tikslu užbaigti karo tarnybą. Po to žada grįžti į Bostoną.
- Pasaulio čempionas Petrosianas dvidešimtąją partiją laimėjo, bet sekančią vėl pralošė. Spaskis veda 11½ - 9½. Spaskiui bereikia 1 taško iš likusių 3 partijų, o Petrosianui 2½ tš., taigi pasidarė visai panašu, kad Spaskis bus naujas pasaulio čempionas.
- JAV didmeistris Samuel Reshevsky laimėjo tarptautinį šachmatų turnyrą Izraely, surinkęs 10 tš. iš 13 galimų. Antrą vietą pasidalijo 3 didmeistriai: Paul Benko, kun. William Lombardy (abu JAV) ir Mato Damjanovič iš Jugoslavijos, surinkę po 8 taškus.
- Chess Review, birželio nr. paskelbė, kad R. Sidrys laimėjo Postal Class 1967 m. turnyrą, surinkęs 5-1 tš.

Lietuviška vasarvietė
BANGA
Cape Cod, Mass.

Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garsaus Craigville Beach. Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiems galima gamintis valgį. Skanūs lietuviški valgiai. Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui. Svečiams be savų automobilių — transportacija į ir iš paplūdymio. Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdymiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis. — Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakymais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė
BANGA
BOX 188, CENTERVILLE CAPE COD, MASS. • (617) SP 5-4633

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1969 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $8.00.

Už kalendorių $.....
Siunčiu už prenumeratą $.....
Spaudai paremti $.....
Siunčiu skolą už ..... m. $.....

Dž'augsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo —

LAKE GEORGF N. Y.

lietuvių SLYVYNŲ vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmaujančių visame Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta — ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir krištoliniu vandeniu.

PATOGIOS patalpos, geras maistas.

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdų pločio puikus pliažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys — irklinės, burinės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, kroketas ir tt. Vakarais salėje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS

Šalia vasarvietės išnuomojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėm).

Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Vasarvietė skelbiama N.Y. Times ir Daily News sekmad. laidose.

Rezervacijų in informacijų reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR
DIAMOND POINT, N.Y. 12824 Tel. (518) NH 4-5071

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Asterijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushinge: 41-06 Main Street — HI 5-2562
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1164
Poughkeepsie, N.Y.: 460 Main St. — 914-454-9870

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

H. W. FEMALE

BOOKKEEPER & SECRETARY
On Burroughs 1500 Operator part time. Must type accurately and be able to handle customers on telephone. 35 hours, air-cond., salary open. ALPHA INDUSTRIES — 235 Lynch St., Brooklyn. Call 387-0900

MALE - FEMALE

Secty's and Typists
Full and Part Time

PRATT INSTITUTE

We have a variety of interesting positions. HS grads with electric typewriter skills preferred. Most secretary jobs require shorthand. Many benefits including unusual vacation and free tuition.
CALL
PERSONNEL DEPT.
622-2200, Ext 458
For More Information

HAIR STYLISTS
Wanted for hairweaving seminar on Tuesday and Thursday evenings.
CALL
(212) MU 4-6427-8

OPERATORS, EXP.
On SINGER Sewing Machines
Union Shop. Benefits.
MR. LEATHER BAG
520 22nd Street, Union City, N.J.
(201) UN 4-4446

SERVICE

JIMMY'S FURNITURE REFINISHING & REPAIR
We Make your Furniture
Look Like New
We go to the Home
Call 857-4888

STATION TAXI — 791 Fairview Ave Ridgewood Bklyn 24 hour service for airports and hospitals for weddings and parties for prompt courteous service local & long distance call 497-9888

CYPRESS OUTDOOR SWIMMING POOL
Open 7 days a week
A Family Place
852 Jamaica Ave Bklyn N.Y.
Call AP 7-0788

JOVALITY DOG GROOMING
$7.50 and up Mon. to Sun. 10 AM to 8 PM. Local pick up and delivery by appointment only. Also boarding daily. Call 212 - 776-0889 — Hollis Queens.

DISPLAY

All types of Painting and Spraying. Accoustical ceilings, Multi-color, etc graining, glazing and marbelizing. Factories & offices, completed over week-ends. Airless equipment, reasonable rates. 231-6900 527 E 233rd Street Bronx

WE HAVE THE TRUCKS (3) for Commercial, Industrial & Factories We handle anything in the Great Metropolitan area and L.I. — Call 516 - 822-2090 8 AM to 5 PM ask for Mr. Tony Di Marco.

CRAIG - NIWEL PHOTO STUDIO
We take Pictures at Low Rates.
Weddings, Parties, Showers, Family Pictures—86 W 167th Street N.Y.C.
Call 568-2220

Muziejaus retenybė!

Baigiančios pranykti Neprikl. Lietuvos **SIDABRINĖS MONETOS** pardavimui: 5 litai — J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainaraštis — pareikalavus. P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver 10, B.C. Canada.

H. W. MALE

GUARDS
FULL OR PART TIME
High Starting Salary
Many benefits - Uniforms furnished
Call
(212) WH 4-1470 / (201) 796-1171

AUTO MECHANICS A-1 working conditions all fringe benefits plus uniforms good salary — Manhattan Imported Cars — 284 Main Street Hempstead L.I. Contact Mr. Gaiti Call (516) 538-2888

Large Owner-Builder has need of dependable people who will serve in capacity as Porters, Doormen, Handymen, Gardeners. Steady, good working conditions. Union. Located throughout Queens. Please call — (516) 747-7927 ask for Mr. Lockhart

WANTED
DISHWASHERS - WAITERS
for Italian and Continental Cuisine. Good salary. Call Chef — 914 WO 7-1757 PLAYLAND PARK RESTAURANT, Playland Park, Rye, N. Y.

WANTED! COOK
for Italian and Continental Cuisine.
Good Salary
Call Cheff 914 WO 7-1757
Playland Park Restaurant
Playland Park, Rye, N.Y.

DRIVERS wanted **ROUTEMEN**
Guaranteed 40 hour week. Starting rate $2.50 per hour. Call between 9 AM and 5 PM 212 ST 4-7880 — Ask for JIM.

GENERAL FACTORY HELP
Union benefits, steady work, quick advancement, must speak and write some English. GRAFCO ROLLER CO. 300 Lodi St., Hackensack, N.J. (201) 342-1012

SERVICE MECHANICS
Servicing and installing vending equipment
experience preferred, or will train.
Call 687-5030 for appointment

METAL MEN — POLISHERS AND PAINTERS
Experienced only. Good wages good working conditions — JEFFERSON AUTO BODY 46 Central Avenue, Orange N.J. Call 201 - 672-9811 ask for Tony Marino

MEN
Expanding new corporation is looking for men to fill the following positions:

MATERIAL HANDLERS 2nd and 3rd shifts. Supplies machines and operators with raw materials and work, & takes away finished goods.

SERVICE OPERATOR 2nd shift, provides maintenance and cleaning of plant and grounds.

PLASTICS FORMAN 2nd and 3rd shifts. Overseas operation of plastic injection and rubber molding operations.

Paid holidays and vacation, shift premiums and educational assistance program. Appointments to be made through our receptionist, call (201) 722-7800. **Cormedics Corp.** A Subsidiary of Corning Glass Works 60 Fourth St., Somerville, N.J. — An Equal Opportunity Employer

Maintenance Men (2) — Janitorial work for 1st and 2nd shifts. Must be honest, dependable, ambitious. Good starting salary, excellent company benefits. — GENTRY CORP. 17-01 Nevins Rd., Fair Lawn. Mrs. Competiele (201) 791-7100 for appointment.

STOCK CLERK
Needed in Heating Department of large progressive company. Paid vacations and other excellent benefits. CONNECTICUT REFINING CO. 105 Water St. West Haven, Conn. — (203) 933-2511

Oil Burner Serviceman, experienced
Excellent opportunity for #2 and #4 Oil Burner Men. Licensed preferred. Paid vacations and other excellent benefits. Large progressive company. **Connecticut Refining Co.** 105 Water St. West Haven, Conn. (203) 933-2511.

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N.Y. 111227
Tel. 894-4188

DARBININKAS

Visuomenė ..... GL. 5-7068
Spaustuvė ..... GL. 2-6916
Redakcija ..... GL. 5-7281
Administracija ..... GL. 2-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

Vysk. A. Deksnio pagerbimui, kuris įvyks liepos 6 d. 6 v.v. Viešpaties Atsimainymo parapijos salėje Maspethe, bilietai gaunami pas rengimo komiteto iždininką P. Minkūną, 85-68 98 Street Woodhavene, parapijų klebonijose, Balfo centre, Religinės šalpos įstaigoje, Andriušio įstaigoje, 87-09 Jamaica Ave., Lito kelionių biure pas V. Gerulaitį, 94-10 Jamaica Ave., pas Šalinskienę, 84-02 Jamaica Ave. Taip pat į bilietų platinimą įsijungė skautai ir ateitininkai, LK Moterų Sąjungos kuopos, LK Moterų kultūros draugija, Moterų Vienybė, LB apylinkės ir kitos New Yorko apylinkių organizacijos. Bilietus prašoma įsigyt iš anksto. Čekiai rašomi "Bishop Deksnys Testimonial". Bilieto kaina 10 dol. asmeniui. Rengimo komitetas kviečia kuo gausiau dalyvauti, nes tuo ne tik įvertinsime lietuvį, Vatikano paskirtą aukštom pareigom, bet ir paremsime jo reikšmingą darbą Europos lietuvių tarpe.

Dail. Natalijos Jasiukynaitės paveikslas išstatytas The National Art League Inc. 39-toje pavasario parodoje klubo patalpose, 15 Gramercy Park, New York. Paroda tęsiasi nuo birželio 15 iki birželio 29. Paroda lankoma kasdien nuo 1 iki 5 v. popiet, sekmadieniais nuo 2 iki 5 val. N. Jasiukynaitė yra išstačiusi paveikslą —Lietuvos pajūrį.

LM.K.F. New Yorko klubo narių visuotinis susirinkimas šaukiamas birželio 25, trečiadienį, 7:30 val. vak. klubo narės E. Sirusienės bute, 85-59 88th St., Woodhavene, N.Y. Po oficialiosios dalies bus įdomių pranešimų.

Balfo centro valdybos posėdis šaukiamas birželio 30, pirmadienį, Balfo centro patalpose. Bus svarstomi svarbūs finansiniai reikalai.

Kun. dr. Aleksandro Noriaus laidotuvėse Great Falls, Montana, iš New Yorko dalyvavo Vacys Steponis ir iš Kennebunkporto — Tėv. dr. Leonardas Andriekus, pranciškonų provincijolas, Tėv. Eugenijus Jurgutis, velionies mokslo draugas. Kun. dr. A. Norius, miręs birželio 12, palaidotas birželio 17, antradienį.

Prie lietuviško kryžiaus birželio 15 New Yorke vykusios apeigos ir paminėjimas buvo parodyta birželio 16, pirmadienį, 6 val. vak. žinių programoje ant ketvirto kanalo — NBC.

Balfo vajaus komitetas sudarytas pasitarime, kurį 100-jo skyriaus valdyba sukvietė birželio 4 Balfo centro patalpose. Jame dalyvavo ir Balfo reikalų vedėjas kun. P. Geisčiūnas. Komitetą sudaro šios New Yorko moterų labdaringos ir kultūrinės organizacijos: 1. Moterų Vienybė, atstovė pirm. E. Kulber, 2. Liet. Mot. Federacijos New Yorko klubas, atst. M. Ulėnienė, pavadavusi pirm. M. Kregždienę, 3. Liet. Kat. Moterų Kultūros dr-ja, atst. pirm. A. Radzivanienė, 4. D.L.K. Birutės Karių Šeimų Moterų dr-ją, atst. pirm. L. Sperauskienė, 5. Amer. Liet. Kat. Moterų sąjungos 24 kuopa, atst. pirmin. E. Vaišnoraitė, 6. Amer. Liet. Kat. Moterų s-gos 29 kp. atst. pirm. O. Kubilienė, 7. A. Liet. Kat. Moterų s-gos 30 kp., atst. pirm. E. Muske, 8. S.L.A. Moterų 99 kp., atst. pirm. M. Bulvičienė, 9. Skaučių Neringos tuntas, atst. tuntininkė I. Jankauskienė. Į vajaus komitetą įeina ir 100-jo skyriaus valdyba. Komiteto pirmininkas dr. E. Noakas (tel. MI 1-0532).

Dail. Albino Elskaus kūrinių paroda rengiama šį rudenį Woodhaveno Kolumbo vyčių salėje. Rengia birutietės.

LIETUVOS KONSULAS PUTNAME

Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Anicetas Simutis birželio mėn. viduryje aplankė prelato Pranciškaus Juro pastangomis prieš keliolika metų įsteigtą ir jo globojamą Amerikos Lietuvių Kultūros Archyvą — ALKĄ, kuris nesenai įsikūrė tam tikslui statytose savose patalpose Putnam, Conn. Neperseniausiai persikėlęs į savas patalpas, A.L.K. Archyvas tebėra tvarkymosi stadijoje, bet ir dabar jame jau sutelkta gana daug lietuviškų knygų, laikraščių ir žurnalų komplektų, liaudies meno dirbinių, gintarinių papuošalų ir net lietuvių dailininkų padovanotu paveikslų. Ten sutelktais knygų, žurnalų ir laikraščių rinkiniais gali naudotis kiekvienas lietuvis kultūrininkas. Savo lėšomis parūpinęs patalpas ir jų išlaikymą, prel. Juras mielai priima apsaugojimui viską, kas surišta su Lietuva, jos praeitimi ir bendrai lituanistika. Aplankęs ALKĄ ir susipažinęs su ten esamais rinkiniais bei jų apsauga, gen. konsulas A. Simutis pervedė Archyvo globai visą eilę lietuvių laikraščių ir žurnalų rinkinių. Ta pačia proga svečias dalyvavo ir šio didelio lituanistikos mylėtojo ir globėjo prelato Juro gimtadienio šventėje, kuri buvo paminėta kukliam artimųjų ratelyje. **Rep.**

Korp. Neo Lithuania birželio 28 rengia išvyką į pajūrį, į Fire Island (Robert Moses Pk.), prie Parking Lot 2. Kviečiami visi dalyvauti. Informacijos reikalais skambinti: V. Jurgėla EM 6-2494 arba J. Aleksandravičius HI 1-5179. Jei lis, tai išvyka bus ateinančią savaitę.

Kun. Juozas Čekavičius iš Mary Star of the Sea parapijos Brooklyne perkeltas vikaro pareigom į Presentation of the Blessed Virgin Mary parapiją Jamaica, N.Y.

Balfo vajaus mėnuo skelbiamas nuo spalio 15 iki lapkričio 15. Vajaus vakaras ruošiamas lapkričio 15, šeštadienį, V. Atsimainymo par. salėje, Maspethe, 64-14 56 Road. Komitetas numatė gan plačią vakaro programą su loterija, kuriai fantus galima jau siųsti į Balfo Centrą, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211, tel. EV 7-1422. (jb)

Maironio mokyklos vaikų darželis su mokytoja E. Urbelienė ir jos padėjėja A. Kregždytė. Nuotr. R. Kisieliaus

BOSTONO ŽINIOS

Kunigas Jonas Daunis mirė birželio 17 Veteranų ligoninėje, Bostone. Jis gimė 1906. Baigęs Šv. Jono seminariją, Brighton, Mass., buvo įšventintas į kunigus 1938 gegužės 20, Bostone. Kun. Daunis buvo JAV kariuomenės kapelionas per antrą pasaulinį karą. Už nuopelnus ir pasiaukojimą buvo paaukštintas į kapitono laipsnį. Kun. Jonas Daunis sėkmingai vikaravo Bostono vyskupijoje šiose lietuvių parapijose; šv. Jurgio, Haverhill; Nekalto Prasidėjimo, Cambridge; Šv. Roko ir Šv. Kazimiero, Brocktone. Kun. Daunis bus iškilmingai laidojamas šeštadienį, birželio 21, 10 val. ryto, iš Šv. Petro lietuvių bažnyčios, Flaherty Way, South Boston.

LAISVOJO PASAULIO MOTERYS, REMKITE MŪSŲ KOVĄ . . .

Šitaip nuskamba Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkių pagrindinės mintys, išreikštos jų kalbose General Federation of Women's Clubs tarptautinių suvažiavimų metu.

Jau nuo 1950 metų — kiekvienais metais LMKF pirmininkė vyksta į tuos suvažiavimus. Šiais metais 78-tasis GFWC metinis suvažiavimas vyko Cleveland, Ohio, birželio 2-6.

Lietuvių moterų delegaciją sudarė LMKF pirm. V. Jonuškaitė-Leskaitienė, I. Bublienė—Clevelando klubo pirm., kartu atstovavusi Colombia LMKF klubą, prof. A. Augustinavičienė iš Clevelando, atstovavusi Australijos klubą, A. Vakauzienė — Bostono klubo valdybos narė, įgaliota V. Čekauskienės atstovauti LMKF regionalinę vbą Vokietijoje, ir Kodukienė—Clevelando klubo valdybos narė.

Lito bendrovės akcininkų suvažiavimas vyksta šį savaitgalį, birželio 21, Chicagoje, O'Hare viešbutyje, kurį yra įsigijęs Litas. Iš New Yorko vyksta banko prezidentas V. Vebeliūnas ir valdybos nariai: A. Vedeckas, dr. A. Skėrys, K. Aleksandravičius. Anksčiau metiniai bendrovės susirinkimai vis buvo New Yorke. Dabar išaugo Chicagos skyrius, ten įsigytos bent dvi didelės nuosavybės — apartamentiniai namai ir prie aerodromo didelis ir modernus motelis The O'Hare Congress Inn.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaštavo 12 dol., dabar su persiuntimu — 8 dol. Graži dovana visokiom progom. Teliko tik keliolika albumų. Gaunama Darbininko administracijoje.

Suvažiavimo savaitė praėjo darbingai ir pakiliai. Kiekviena diena buvo pradedama (nuo 8:30 iki 9:00 val.) vargonų koncertu, priesaika Amerikos vėliavai, malda, patriotinėmis giesmėmis. Vėliau įvairūs posėdžiai, paskaitos, diskusijos. Dabartinė GFWC firm. Mrs. W. V. Magee savo turiningoje paskaitoje kėlė moterų visuomeniškumo svarbą. Prelegentė griežto ir kovingo būdo, suprantanti komunizmo kėslus ardyti bei skaldyti Amerikos visuomenę.

Taip pat reikšmingas kalbas dar pasakė buvusios GFWC pirmininkės — Mrs. Dexter Otis Arnold, Mrs. W. H. Hasebroock ir Mrs. E. D. Pearce.

Paskaitų temos

Junioriių posėdžiai kartais vykdavo atskirai, kur buvo skatomos pritaikintomis temomis paskaitos. Dr. Forrest H. Kirkpatrick įdomiai išvystė temą "kuriuo keliu?". Jis nagrinėjo universitetų studentų riaušių įvykius, juos griežtai smerkdamas ir pasitikėdamas ateičia, kad šitokie reiškiniai bus sustabdyti ir universitetams vadovaus organizuotos išmintingos vadovybės, o ne riaušininkai.

Išnuomojamas naujai pertaisytas ir išdažytas 6 kambarių butas su gazo apšildymu, geroj vietoj, netoli Jamaica linijos, Cypress Hills rajone, 3432 Fulton St., Brooklyne. Pageidaujama tvarkingi žmonės, be mažų vaikų. Galima apžiūrėti iš ryto iki 1 val. ir vakarais nuo 4 iki 7 val. Prieinama kaina.

Ramiausios atostogos Coxsackie, N.Y., pas Motiejūnus, visiem gerai žinomus brooklyniečius. Yra gražūs sodai, pilni uogų ir vaisių. Galima ramiai praleisti atostogas ar sustoti tik savaitgaliam. Visas pragyvenimas ir maistas savaitei kainuoja tik 40 dol. Maisto produktai švieži iš savo ūkio. Rašyti adresu: Mrs. A. Motiejūnas, 2 North St., Coxsackie, N. Y. Telef.: (518) 731-8869.

Visokiom progom, vietos ir užsienio geriausių firmų rašomosios mašinėlės nuo mažiausios iki standard 92 ž., liet.-angl. raidynu, taip pat Radio, TV ir biznio mašinos. Reikalaukite katalogėlių iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731 arba tel.: (516) 757-0055.

Graži ir vertinga dovana. Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, su kalendorium, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir informacijų rašyti: S. V. Staras — Importer, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604.

Gera buvo paskaita "Įsijungimas į visuomeninę veiklą, pradedant savimi", taip pat "Vieningai pirmyn" ir daugelis kitų. Reikia pripažinti, kad jaunosios kartos visuomenininkės labai veiklios, iškelia įdomių minčių ir gyvai dalyvauja diskusijose.

Pirmoji kalbėjo V. Jonuškaitė

Ketvirtadienį, birželio 5, iškilmingų priešpiečių metu, pirmininkaujant GFWC pirm. Mrs. W.V. Magee, buvo pristatomos tarptautinių klubų delegatės ir klausomi jų pranešimai. Pirmąja kalbėtoja buvo pakviesta LMKF pirm. V. Jonuškaitė - Leskaitienė. Kiekvienai leista kalbėti 3 minutes. Mūsų atstovė savo kalboje trumpai ir aiškiai išdėstė Sovietų daromas skriaudas Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Sovietų okupacija šiuose Pabaltijo kraštuose yra užgniaužusi bet kokią laisvę. LMKF pirmininkė ypatingai kreipėsi į moteris, nes iš jų šeimų židinio išeina būsimieji valstybių vadai, kurių rankose žmonijos gerovė. Žmogaus teisių deklaracijos principai, pasirašyti 48 valstybių, turėtų būti puoselėjami šeimose, mokyklose, universitetuose. Kiekvienos moters pareiga skiepyti iš mažens priaugančiose kartose respektą ne tik didelių, bet ir mažų tautų laisvei. Kalbėtoja kvietė laisvojo pasaulio moteris įsijungti į kovą už pavergtųjų tautų laisvę ir teisę.

Tarptautinių reikalų posėdy

Mūsų atstovei teko dar kalbėti kita proga, būtent tarptautinių reikalų darbo posėdyje, kur ji dar kartą reikalavo, kad per Jungtines Tautas būtų daroma žygių, kad komunistų pavergtoms tautoms būtų grąžinta spaudos, žodžio laisvė, nes tai yra dvasinis alkis, kurį kenčia pavergtos tautos.

Svečiuose

Suvažiavimo metu lietuvės išdalino daug informacinės medžiagos, suvažiavimui paruoštą leidinėlį. Lietuvės atstovės įvertina amerikiečių ir kitų tautų moterų draugiškumą, dėmesį lietuvių problemom. New Yorko valstijos klubo pirm. Mrs. W. Church buvo pakvietusi LMKF pirmininkę į savo kambarį ir kartu su Mrs. Dexter Otis Arnold užgyrė LMKF veiklą, pastangas dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Suvažiavimo metu, be posėdžių, paskaitų, kiekvieną dieną vykdavo vargonų rečitaliai, parodos, operos solistų koncertai, banketai, ekskursijos.

Per radiją

Delegačių kalbas į magnetofono juostą įrašinėjo Clevelando liet. radijo "Tėvynės Garsai" vedėjas J. Stempužis. V. Jonuškaitė-Leskaitienė buvo pakviesta tarti žodį per lietuvišką radiją. Tuo pačiu metu ji išreiškė LMKF vardu užuojautą dr. M. Žilinskienei jos vyro mirties proga.

I. Benaitienė

BOSTONO LITUANISTINĖ MOKYKLA BAIGĖ MOKSLO METUS

Lituanistinė mokykla birželio 7 baigė mokslo metus. Klebonas kun. A. Baltrušūnas atlaikė mišias ir pasakė pritaikytą pamokslą. Po mišių parapijos salėje buvo atestatų įteikimas ir programa. Mokyklos vedėjas rašytojas Antanas Gustaitis supažindino su mokyklos veikla. Mokykla jau baigianti 20 mokslo metus, o pats Gustaitis jau 7-tą abiturientų laidą išleidžias. Mokykla išsilaiko mokinių tėvų lėšomis. Vienas iš didžiųjų rėmėjų yra prapijos klebonas kun. Antanas Baltrušūnas.

Mokinių skaičius mokykloje mažai pasikeitė. Vidurkis yra apie 130 mokinių. Į pirmą skyrių kiekvienais metais priimama apie 20 mokinių. Vėliau klasės sumažėja. Šiemet išleisdžiami tik 5 abiturientai. Du iš jų yra peršokę vieną klasę. Geriausiai baigė tie peršokę klasę — Algis Vasys, Jurgis Jasaitis. Kiti baigusieji yra — Vincas Steponaitis, Vytautas Dabrila ir Danutė Venckutė. Visiem abiturientam prie atestato įteikė knygą — Lietuvių literatūra svetur.

Abiturientų vardu kalbėjo Jurgis Jasaitis. Mokyklos vedėjas taip pat įteikė dovanas klasių geriausiem mokiniam, pradedant pirmuoju skyrium: Špakevičiūtei, Banevičiūtei, Aušraitei, Šatui, Kleinui, Kontrimui, Navickaitei, Eikinaitei, Račkauskaitei, Aleksonytei, Auštraitei, Bernotaitei, Janiškytei, Venckutei, Baškiui, Aleksoniui, Girniui, Baltušiui, Eikinaitei, Ambraziejui, Girniutei, Baltaitei, Špokevičiūtei.

Abiturientai įteikė mokyklos vedėjui dovaną dail. V. Igno grafikos paveikslą —Rūpintojėlį, o tėvų komitetas savo vardu kitą dovaną (tėvų komitetui pirmininkauja I. Nenortienė).

Kalbėjo dar LB apylinkės pirmininkas dr. Stasys Jasaitis.

Mokinių programa

Programoje irgi pasirodė pradedant pirmuoju skyriumi. Jie dainavo, deklamavo, o savo kūrybą skaitė Eikinaitė, Venckutė, Ambraziejus, Cibas, Navickas, Girniutė, Kleinaitė. Ypač gražiai pasirodė mokyklos choras, vedamas mokytojos Ambraziejienės. Programa baigta Lietuvos himnu.

Mokykloje be vedėjo A. Gustaičio dar dirbo: P. Kalvaitienė, V. Kleinienė, I. Veitienė, J. Ambraziejienė, L. Lešinskienė, P. Kaladienė; O. Girniuvienė, A. Dabrilienė, A. Mažiulis.

Vakare abiturientų tėvai surengė vaišes su šokiais. Vaišių metu kalbas dar pasakė dr. St. Jasaitis, kleb. kun. A. Baltrušūnas, mokyklos vedėjas A. Gustaitis, mokytoja Ambraziejienė ir tėvų komiteto atstovai I. Nenortienė ir Ambraziejus. Vakarienės metu Gustaitis įteikė švietimo valdybos padėkos pažymėjimus mokytojam.

Iš A.L.B. Jersey City apylinkės veiklos

Birželio 8 panelių Andriuškevičiūčių namuose, Rosseleje, N. J., įvyko apylinkės narių metinis susirinkimas.

Atidaręs susirinkimą, apylinkės pirmininkas Albinas Žukauskas pranešė, kad praėjusių metų susirinkime padaryti du svarbius nutarimai, tai naujų metų sutikimas, praėjęs su dideliu pasisekimu, ir stipendijų fondo steigimas, buvo realizuoti. Kalbėdamas į gausų narių būrį, pirmininkas priminė, kad apylinkė nėra gausi nariais, bet gali didžiuotis narių pareigingumu ir atsidavimu lietuviškai veiklai. Apylinkė—kaip viena taikiai gyvenanti lietuviška šeima, kurioje intrigos bei nepasitenkinimai yra svetimi ir nepageidaujami. Tik narių pareigingumo dėka ir negausiai apylinkei nėra sunkumo surengti didesnio masto parengimus bei realizuoti lėšų telkimą, remti lietuvybės išlaikymo veiklą. Baigęs pranešimą pirmininkas padėkojo visiem, kurie aukomis parėmė stipendijų fondą, o labiausiai Vaclovui Žostautui, parėmusiam didesne suma.

Apylinkės valdyba, nariam pageidaujant, buvo palikta kitai kadencijai šios sudėties: Albinas Žukauskas, Anelė Andriuškevičiūtė, Leonardas Šimkus, Antanas Gražulis, Adomas Raudys ir Aug. Astrauskas. Iš valdybos išėję Jonas Avižienis ir Mykolas Barauskas pakeisti Milda Andriuškevičiūte ir ponia Karalavičiene.

Susirinkimas, išklausęs pranešimus, nutarė ir kitais metais rengti naujų metų sutikimą Šv. Trejybės parapijos salėje Newarke, N. J., o gautą pelną skirti Lietuvių Fondui ir kitiem švietimo bei kultūriniam tikslam. Nutarta skirti stipendijas apylinkės studentam.

Susirinkimas, kuriam pirmininkavo Kazys Bakšys, praėjo jaukioje ir draugiškoje nuotaikoje.

Po susirinkimo panelės Andriuškevičiūtės pakvietė dalyvius būti jų svečiais. Jos, nors ir Amerikoje gimusios ir Lietuvą pažįsta tik iš patriotės motinos dainų ir pasakojimų, yra didelės patriotės lietuvaitės. Be bažnytinių organizacijų, abi yra Lietuvių Bendruomenės veiklios narės nuo pat Jersey City apylinkės įsikūrimo dienos. Be to, panelė Anelė, kaip apylinkės valdybos narė, jau keli metai pavyzdingai tvarko apylinkės iždą ir du metus buvo New Jersey apygardos valdybos iždininkė.

As.as

Vyriausia skautininkė Malvina Jonikienė tarp Neringos tunto skaučių, kai ji lankėsi New Yorke.